

Brassói Lapok

Előfizetési példány

Árusításba nem bocsátható!

XL. évtolyam

22. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétfő

1934. évi január 29

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefon-számok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK NAGYVÁRADOT!

Agârbiceanu

Nincs hatásosabb, üdvösebb és eredményesebb módja annak, hogy az együttélő népek megtanulják tisztelni és becsülni egymást, mint műveltségük, kulturális értékeik megismerése és jóakaratu népszerűsítése. A maga sajátos, egyénies, műveltségével minden egyes nép több-kevesebb színes téglát hordott és fordított össze annak a nagyszerű palotának az építéséhez, amelyet általános emberi kultúrának nevezünk, s ennek a nemes közreműködésnek a számontartása csak fokozhatja az együttélést a különböző nemzetek között.

Amint az egyén abban találja meg munkájának leghatékonyabb elvégzését, ha embertársai elismerik annak társadalmi üdvösségét, a népek is leginkább a kölcsönös elismerés révén barátkoznak meg egymással s fognak össze a legbiztosabban minden politikai és hatalmi elmentés ellenére is.

A kolozsvári Patria pénteki számában a „vonal alatt”, azaz a tárcarovatban, megkapóan megleghangú ismertetést olvassunk Agârbiceanu Jonnak, az országos zsebebe becsült nevű közíró-papnak a tollából, néhány Prohászka Ottokár életemunkájáról s egyik legkiválóbb könyvének Rinea Jon fogarasmegyei görög-katolikus lelkész végezte, román fordításáról. Ez a méltató recenzió valóságos igazgyöngye az elfogulatlan értékelésnek s annak a nemes örömmel, amelyet a felülemelkedett embernek a szellemi kincsek gyarapodása okoz, függetlenül attól, milyen forrásból erednek és terjesztik át más, fogékony teljára.

Agârbiceanu igazán üdvözlésre méltó módon méltatja nem csupán azt az odaadó munkát, amelyet Rinea lelkész „Az élet magasabb elfogadásának a román nyelvre való áttüntetésével végzett, hanem magát a nagy magyar hitoktatónak, Prohászka Ottokárnak egész életművét is. „Prohászka Ottokár, a pap, a szeltem, az esztergomi papnövelde és a budapesti egyetem hittanára, majd a dunántúli Székesfehérvár püspöke, a legragyogóbb keresztény jelenség volt, amely az utóbbi évszázad alatt a magyarországi katolikus papság kebeléből kikerült”, — írja. „A ma Csehszlovákiában levő Nyitrai tól apától és német anyától született s a sors úgy akarta, hogy legutóbbi dicsőségévé váljék a magyar katolikus hitudományának s magyar nyelven legjobban felkészült képviselője legyen a keresztény hitvédelemnek és bölcselének, a múlt század materializmusával szemben. Különben a volt magyar állam viszonyai elősegítették azt, hogy más népek sok kiváló fia olyan személyiséggé váljék, amellyel a magyar műveltség gazdagodott.”

Igy ír többek között Prohászka híres könyvének román fordításával kapcsolatban a néves román lelkész-író, Agârbiceanu. Ime, egy ritka példája a tárgyilagosságnak és felülemelkedettségnek. Belátja, elismeri mindazt, ami tény volt s amit a politikai gyűlölködés állandóan kétségbevon, mintegy tudatosan, szándékosan mérgeztetve ezzel a megértés kövét, amelyet éppen a Prohászka-hoz hasonló nagy szellemek gerjesztettek és gerjesztenek. A fogarasmegyei falusi pap és munkájának méltánylója, a kolozsvári román közíró-lelkész azt állítja, hogy a magyar műveltségnek és szellemnek egy kiváló alkotását, amelynek egyetemese értéke van, megismertetik a román közvéleménnyel, olyan szolgálatot tesznek a megértés és közeledés ügyének, amit nem lehet eléggé nagyrabecsülni. Ezen a téren kell munkálkodnia elsősorban mindenkinek, aki a román és magyar nép lelki közeledésén át bizik a megbékélés sikerében. Eddig ez az út hozta a legtöbb eredményt. Viszont a megismertült román és magyar szellemiségnek ilyen öltöztetése feltétlenül előkészíti a talajt a politikai és más természetű meg egyezésre, mert hiszen ennek is legfőbb előfeltétele egymás elfogulatlan, tárgyilagoss értékelése, egymás érdemeinek az összehasonlító műveltség és haladás szempontjai szerinti elismerése.

Pilsudszky puccsszerűen megváltoztatta a lengyel alkotmányt

Az ellenzék tiltakozása jeléül kivonult a szavazásról, mire a kormánypárti többség gyorsan megszavazta a javaslatot

Varsó, január 28.

Pénteken délután óriási jelentőségű fordulat állott be a lengyel államéletben. Pilsudszky tábornok, a lengyel diktátor hívei puccsszerűen megszavaztatták azt a törvényjavaslatot, amely alapján változtatja meg a lengyel alkotmányt.

A tervezet — amelyről annakidején részletesen beszámoltunk — lényege az, hogy diktatórikus módon kiszélesíti az elnök hatáskörét, viszont megszünteti a választott törvényhozó testületek jogkörét. A törvényhozó szervek tagjainak javaslatát ezután az elnök nevezi ki. Az új alkotmány számos pontja erős hasonlóságot mutat fel az olasz fasizmus alkotmányának szakaszaival.

A törvénytervezet már régebben nyilvánosságra került és pénteken délután a sejm ülésén a kormánypárt hirtelen azt javasolta, hogy azonnal szavazzanak annak elfogadása vagy elnemfogadása felett. Az ellenzéki pártok viharosan tiltakoztak a gyors munka ellen, bizottságok kiküldését és az új alkotmány pontokról-pontra való megvitatását javasolták. Ekkor Gar kormánypárti képviselő, volt pénzügyminiszter, nagy beszédet tartott, amelyben azt igyekezett bizonyítani, hogy Lengyelország az új alkotmány után sem változik át a diktatúra országává, majd ismételt szavazásra szólította fel a képviselőházat. Ezután még néhány ellenzéki szónok tartott elkeseredett tiltakozó beszédet, majd, zajos tüntetés után, az egész ellenzék kivonult az ülésteremből. A magára maradt kormánypárt pedig villámgyorsan szavazott és elfogadta a törvénytervezetet.

Pilsudszky hívei voltaképp 1926 óta harcolnak az alkotmány módosításáért s ez a harc most diadallal végződött. Igaz ugyan, hogy az ellenzék a sajtóban jogtalanul nyilvánította az alkotmány módosításnak ezt a puccsszerű útját és a közvéleményt igyekeztek megmozgatni az új alkotmány bevezetése ellen. Az utólagos tiltakozás azonban már aligha változtat a megtörténteken.

Aláírták a német-lengyel megnemtámadási egyezményt

Anglia örövend, Franciaország tartózkodó

Berlin, január 28

A világpolitika szenzációja az a német-lengyel egyezmény, amelyet pénteken írtak alá Berlinben Neurath báró birodalmi külügyminiszter és a berlini lengyel nagykövet.

Az egyezmény egy „kölcsönös támadást kizáró megállapodás”, amelynek értelmében a két állam kormánya elérkezettnek látja az időt arra, hogy közvetlen meg egyezés útján új korszakot nyisson meg a kölcsönös egymásközi kapcsolatokban. Az egyezmény leszögezi azt is, hogy a német-lengyel megállapodás a két állam más irányban vállalt kötelezettségeit nem érinti és azokkal ellentétben nem áll.

Az egyezmény szerint a két államot érdeklő esetleges vitás kérdésekben közvetlen tárgyalások útján találhatnak megoldást, még pedig minden esetben békésen. Az egyezményt, amely 10 évre szól, a legkövetkező időn belül ratifikálni fogják és a szentesített okmányokat Varsóban kicserélik.

A német-lengyel megállapodás joggal keltett feltűnést és gúnyos megjegyzéseket, mert az első lépés a német-lengyel jóviszony megteremtése felé. A nemzetiszocializmus uralomra jutott Németországban és kimutatott terjeszkedési vágyait, Lengyelország sietett barátságot kötni az orosz Szovjet- és szorosra fűzni a kapcsolatot többi szövetségeseivel, úgy, hogy a német-lengyel megállapodás a két állam közötti blokkot Oroszország ellen, mint Németország jelenlegi bekerítését francia irányítás alatt, Lengyelország és a Szovjet közreműködésével, ilyen formán természetes, hogy a lengyel-német egyezményt az angol sajtó barátságosan fogadja.

A Daily Telegraph dicséri a német kormányt, amely ezzel a diplomáciai lépéssel

gedésre ezt a kérdést. A Németországot kettéválasztó fontos földszárvól egyik fél sem akar lemondani. A nemzetiszocializmus eredeti terve az volt, hogy a Szovjet bűrére egyezik ki Lengyelországgal és a visszaadott korridor fejében az orosz Ukrajnával kárpótolja. Ez azonban a háború óriási kockázatát jelentené.

Ha azonban a német-lengyel viszály eredendő okát kiküszöbölni nem is tudták, mindenesetre megtörtént az első közeledő lépés a két szomszédos ország között.

Angliában örömmel, Franciaországban tartózkodó

A német-lengyel egyezményhez való állásfoglalás, amely az egyes országok sajtójában visszatükröződik, hiven kifejezi azt, hogy az illető ország érdekeibe mennyiben vág bele az új nemzetközi egyezmény.

Anglia tudvalevőleg távolról sem feltétlen híve az ellenséges francia magatartásnak Németországgal szemben és a landóan a közéletben jár az Európában elsőbbséget követelő francia politika és az egyenjogúságot igénylő Európa hatalmi viszonyait és a Népszövetséget megreformálni akaró német-olasz politika közöf. Azonkívül, ázsiai érdekeltisége folytán Angia természetes ellensége a Szovjetnek és szívesebben lát egy német-lengyel blokkot Oroszország ellen, mint Németország jelenlegi bekerítését francia irányítás alatt, Lengyelország és a Szovjet közreműködésével. Ilyen formán természetes, hogy a lengyel-német egyezményt az angol sajtó barátságosan fogadja.

A Daily Telegraph dicséri a német kormányt, amely ezzel a diplomáciai lépéssel

sel jelentékenyen hozzájárult Európa békéjének biztosításához. A Daily Mail vallásos dicsárárt zeng Hitlerrel és Pilsudszkyról, akik áthidalhatatlannak látszó ellentétek ellenére, megállapodásra tudtak jutni. A Morningpost szerint most már remélhető, hogy egyszer csak megszületik a lengyel korridor égető kérdésének békés megoldása is.

A francia sajtó sem nyilvánít kifejezetten ellenséges véleményt az egyezményről, amelyet végre is az európai béke hangoztatásával kötöttek meg. A hangnem azonban sokkal tartózkodóbb. A lapok főleg azt igyekeznek kihangsúlyozni, hogy a francia politikát nem éri meglepetésszerűen a lengyel-német egyezmény és az nem jelenti Lengyelország eltávolodását Franciaországtól. Erre mutat a megállapodás azon szakasza is, amely szerint a két állam más irányban vállalt nemzetközi kötelezettségei érintetlenül maradnak. Ennek a kitételnek a célja nyilván a francia érzékenység kimelése és Franciaország megnyugtatása.

A Le Journal szerint mindkét részről még igen súlyos nehézségek tornyosulnak a végleges német-lengyel kibékülés elé. A Le Matin szerint a német kormány ezzel az egyezménnyel fenntartás nélkül elismerte a francia-lengyel-kisantant szövetséget, valamint azt is, hogy nem kíván beavatkozni Lengyelország ügyeibe.

A sajtómegnyilvánulásokon kívül azonban a francia és angol vezető államférfiak közvetlenül még nem nyilatkoztak.

A lengyel lapok terjedelmes vezércikket írnak a megállapodásról. A félhivatalos Gazeta Polska szerint most már 10 évre elhárítottak tekinthető minden háborús veszély.

Tessék kívágni és eltenni!

14. sz. SZELVÉNY

a B. L. januári
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab januári szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934. január havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

ANYANYELVÜNK

A művelt ember éppúgy vigyáz beszédének és írásának szabatoságára, helyességére és világosságára, mint teste és ruházata tisztaságára. Viszont csak az tudja kielégítően és jól kifejezni magát, aki tisztában van nyelvével, annak minden értékével, kincsével. A nyelv az eszköze gondolataink és érzéseink kifejezésének s aki nem tud jól, biztosan bánni ezzel a nagyszerű szerszámmal, nem érvényesülhet megfelelően.

Az erdélyi kisebbségi magyarság beszéde és írása, a környezet hatása alatt, aggasztóan romlik. Egyre sürűbben vesszük észre, hogy nem uralkodunk bizonyos anyanyelvünkkel, keressük a szavakat s egyre-másra idegen kifejezések jutnak eszünkbe. Szellemünknek ez a nagyszerű szerszáma folyton kopik, csorbul, ami nagyon sok káros következménnyel jár.

A brassói ÁGISZ köznevelődési szakosztályának a kiadásában rövidesen megjelenik „Anyanyelvünk” címen a helyes és tiszta magyarság gondosan, tökéletesen megszerkesztett kézikönyve, amelyre szellemi életünk szempontjából olyan szükség van, mint a betető falat kenyérre. Aki erre a 160 oldalas könyvre február 15-ig, tehát megjelenése előtt előfizet, mindössze 25 lejért kapja. Potom pénzért, mert ez a mű, amely a szép magyarság gyakorlati, szellemes és élvezetes szabályain kívül tartalmazza az idegen szavak szótárát is, felbecsülhetetlen értékű könyv, amelynek nem szabad hiányoznia egyetlen művelt magyar ember könyvtárából sem. Igazi katekizmus a tiszta és szép magyar nyelvnek, valóságos kincstára a magyar nyelv szépségeinek. Nem nélkülözheti senki, aki csak valamennyit is ad arra, hogy jól kifejezze magát, hogy zamatot, világos magyarsággal beszéljen és írjon. Egyaránt kell a magyar ifjunak, aki súlyt helyez a szép stílusra, mint a kereskedőnek, ha szabatosan akar hirdetni és levelezni. A szavakon néha vagyunk mulnak, boldogság és nyugalom. Tudja ezt minden műveltebb ember.

Siessen hát előfizetni az „Anyanyelvünk”-re, lehetőleg csoportosan küldve be a 25 lejekeket, akár bélyegben is, a B. L. szerkesztőségébe, Kacsó Sándor, vagy Kőrösi Sándor címére. Nem fogja megbánni, ellenkezőleg: hálás lesz mindig ezért az annyira szükséges kézikönyvért, amely egyébként iskolai jutalomkönyvnek is nagyon üdvös bármilyen alkalmattal. Magántisztviselő, ügyvéd, lelkész, tanító, fiatal újságíró, — egyáltalában a szellemi pályákon működő ember nem lehet meg az „Anyanyelvünk” nélkül, amely mindenről felvilágosítást ad, amit a helyes és tiszta magyar nyelvről tudni kell. Naponta keletkeznek nyelvi viták tanintézetekben, irodákban, egyesületekben, olvasóköri körökben, kaszinókban, társaságokban. Az „Anyanyelvünk” nélkül nem lehet eldönteni, kinek van igaza.

Minden tudatos embert érdeklik annak a nyelvnek a szépségei, amelyen szellemi életét éli, amelyen kifejezi magát. Mindenki örülni fog tehát, amikor megkapja az „Anyanyelvünk”-et, a tökéletes és jó magyarságnak ezt az élvezetes kézikönyvet.

Megperdiült a dob a legszebb romániai magyar birtok, az 1000 holdas rizsföld felett

Mi lesz a sorsa az árverés alatt álló bánsági Karácsonyi-birtoknak

Temesvár, január 28.

Bánlak, Denta, Ofszenica, Partos, Topolya...

Valamikor 32 ezer holdas kis birodalom: a Karácsonyi grófok országa. Grófi birtok, hitbizomány, de szokatlanul elsőrangú gazdálkodás, a modern földművelés mintadarabja a bánsági Karácsonyi-birtok. Ennek köszönheti, hogy a földreform, aránylag nagy darabot hagyott meg Karácsonyi Jenő gróf tulajdonában: 3300 holdat. Megmaradt a bánlakai ragyogóan berendezett kastély, az uradalomhoz tartozó 74 ház, szeszgyár, számtalan gazdasági épület, iskola és templom Partoson és Karácsonyfalván. És, végül, megmaradt az Európa-szerte páratlan rizsföld.

Ezer holdon termelnek rizst a topolyai Karácsonyi-birtokon. Ennek az ezer holdnak felbecsülése, amibe ma kerülhet, megközelítően is lehetetlen. A különleges vízműveket, zsilipeket, amelyek felépítését csak az egykori Karácsonyi-vagyon tette lehetővé, ma, egyszerűen, leltári értéként, „csak” százmillióra becsülik.

Ami a földreform után itt még megmaradt, még mindig hatalmas vagyonnak felel meg. Óriási jövedelmet is hajtott, hiszen a rizstermelés virágzó vállalkozás volt, de ezenkívül, többek között, a Karácsonyi birtok halastavainak évi jövedelme

is kitesz egy kispolgári vagyont. Mindez azonban kevés volt. A magyar sajtó éveken át foglalkozott Karácsonyi Jenő gróf magánügyeivel. Különböző sem volna célja mindezt ismételt felsorolói. A mérhetetlen vagyon összeomlásáért felelőssé tették az agg gróf feleségét, tanácsadóit. Nehéz volna megállapítani, hol az igazság, tény az, hogy a magyarországi vagyonsorsát követte a romániai Karácsonyi-birtok is. Amikor még a pénz könnyű volt s a bánsági föld megfizethetetlen értéket képviselt, a Temesvári Első Takarékpénztár közel 40 millió kölcsönt folyósított a Karácsonyi-birtokra. Ez az összeg ma lepadt 22 millió lejre, de Karácsonyi gróf nem tudott fizetni. Ekkor jött a konverzió. A pénzintézet szerint a kölcsön nem esik a konverzió rendelkezései alá és a bíróság két fórumon is a banknak adott igazat. Hátra van még ugyan a Semmitőlészék döntése, de a két egyhangzó ítélet alapján, a Temesvári Első Takarékpénztárnak joga volt megkérni az árverést. **Őt és félmillió lejt tesz ki a 22 millióból esedékes tétel, erre meg is kérték az árverést.**

Az árverést meg is tartották, egyelőre azonban eredménytelenül, mert nem akadt vevő. Az ingatlanokból vásároltak meg egyet csendőrkaszárnyának, szonki-vül eladtak két tételben 26 hold földet. A

sikertelen árverés azonban nem menti meg a Karácsonyi-birtokot. Eltekintve a tartozásoktól, Karácsonyi Jenő gróf örököse — fogadott fia — Karácsonyi-Keglevich Imre gróf, magyar állampolgár s így az alkotmány szerint sem maradhat meg az uradalmak birtokában.

Ez a birtok elkerülhetetlen sorsa, de a súlyos kérdés csak ezután következik be. Az árverés sikertelenségének nem a gazdasági helyzet az oka, vagy ez legalábbis másodrendű szerepet játszik. **Ezt a birtokot soha sem lehet felaprózni**, csak így, együtt marad meg annak a felbecsülhetetlen értéknek, amit ma képvisel. A rizsföldek vízművei, a százholdas halastó csak akkor tud zavartalanul fennmaradni és működni, ha a környéke is hozzátartozik és nem áll be, például az az eshetőség, hogy a Brezovából más birtokon keresztül kell a vízhez jutni. Ez a két vagyontömb még ma is, kissé elhanyagoltan, zörgöndökkel a nyakán, még mindig évi hárommillió lejt jövedelmet hajt és ez feltétlenül fokozható és fokozódni is fog, ha elülnek az anyagi zavarok viharai.

Egész valószínűtlen, hogy ezt a birtokot ma magánkéz átveheti, szétforgácsolódása pedig szinte a nemzeti vagyon súlyos károsodását jelenti.

Asztalos Sándor

Az egyik vádlott feleségét a tárgyalás alatt tartóztatta le az ügyész

Kommunista perek a marosvásárhelyi törvényszék előtt

Marosvásárhely, január 28.

Két érdekes kommunista pert tárgyalt ma délelőtt a marosvásárhelyi törvényszék.

Az egyik vádlott Gábor Tamás, sárpataki gazda volt, 13 gyermek apja, akit azzal vádolt az ügyész, hogy múlt évben, amikor a faluban több gyermek gabonát lopott és a falu jegyzője őket nyilvánosan megrótt, egy hordóra állott és onnan lázító beszédet tartott. Beszédében állítólag azt mondta a vádlott, hogy máskor is lopjanak a gyermekek, ha éheznek és nincs módjukban másképp hozzá jutni.

A törvényszék a Márzescu-törvény értelmében háromhavi fogházra ítélte kommunista propagandáért a vádlottat, aki megfélembre az ítéletet.

Ugyancsak kommunista propagandával vádolva állottak a törvényszék büntetőtanácsa előtt Balog Béla, Kovács István és László Gyula is, akik a vádirat sze-

rint 1931-ben a marosvásárhelyi téglagyár tetejére augusztus 1. előtt egy vörös zászlót tűztek ki. A vádlottak tagadták a reájuk rótt bűncselekményt, mivel vallomásuk szerint ebben az időben előzetes letartóztatásban voltak a rendőrségen, a törvényszék azonban mégis bűnösöknek találta őket és Balog Bélát és Kovács Jánost két-két havi fogházra ítélte, míg László Gyulát háromezer lej pénzbüntetésre ítélte. A vádlottak megfélembrezték az ítéletet.

A tárgyalás alatt érdekes incidens játszódott le. Mialatt a bíróság tanácskoznival volt vissza, az egyik vádlott, Kovács János felesége odarohant az egyetlen terhelő tanúhoz, Gál Jánoshoz és ezeket kiáltozta: **Hazudsz, megöllek. Butur ügyész rögtön letartóztatásba helyezte és leszállította egy fegyőrrel a dühös asszonyt az ügyészre, majd kihallgatása után szabadlábra helyezte.** Megindult ellene az eljárás.

Előkelő vádlottak a nagyváradi törvényszék előtt

A törvényszéki főelnök, hat törvényszéki bíró és két ügyész, mint a hírhedt Nesselrode-ügy vádlottai

Nagyvárad, január 28.

Igazán nem mindennapos vádlottak foglaltak helyet pénteken a nagyváradi törvényszék tárgyalótermében a vádlottak padján. **Athanasiu Constantin törvényszéki főelnök, hat törvényszéki bíró és két ügyész ült le a vádlottak padjára.** Lültek azért, mert Nesselrode Károly gróf nagyváradi törvényszéki bíró azzal vádolta őket, hogy egyik peres ügyének iratainak tanulmányozásában a vádlottak megakadályozták.

A bíróság előtt csak a vádlottak jelentek meg, míg a panaszos Nesselrode gróf elmaradt. Egyrészt a felperes hiányában, másfelől pedig azért is, mert az ügy irataiból igen sok fontos okmány hiányzott, a bíróság a tárgyalás megtartását elhalasztotta.

Ezzel a tárgyalással kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy Nesselrode grófnak rengeteg póré van folyamatban ügyvédek és újságírók ellen s ez a kereset, a mit az igazságnak ez a buzgó keresője bennújtott a nagyváradi törvényszék fő-

elnöke, a hat bíró és a két ügyész ellen, sorrendben éppen már a negyvenedik. A sokféle pereskedéssel azonban Nesselrode csak annyit ért el, hogy állásától függesztették s most „birtokon kívül” kell bevárnia, amíg ügyeiben sorra döntés lesz.

TERMÉSZETES ÁSVÁNYVÍZ

VITTEL GRANDE SOURCE

AZ ÉRELMESZESÉDESEK DIÉTAJA

SZÉLHUDÉS-VESEKŐ (homok) - CUKORBAJ-VESEGÖRCSÖK

„La Cure Hydrominérale de Vittel” című brosurát bárkinek készséggel megküldjük, aki ezt a Société des Eaux Minérales, Service R. G. a Vittel (Franciaország) című vállalatától kéri.

— **Étvágytalanságnál**, rossz gyomornál, bélrek edésnél, renyhe emésztésnél, anyagcsere zavarnál, csalákiütésnél és bőrvizkérésnél a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz rendbe hozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttörője megállapította, hogy a **Ferenc József** víz abszolút megbízható hashajtó.

Szabadlábra kerül a kémkedés gyanúja alatt Budapestten letartóztatott nagyváradi kereskedő

Nagyvárad, január 28.

Annak idején részletesen foglalkoztunk Gonda Vilmos nagyváradi fakereskedő kémkedési ügyével. Gonda Vilmost egy budapesti társasutazás alkalmából a magyar rendőrség kémkedés gyanúja miatt letartóztatta.

Újabb hírek szerint Gonda, aki a Margit körüli fogházban van, a napokban szabadlábra kerül. A román külügyminisztérium és Gonda pesti ügyvédjének közbenjárására a magyar hatóságok az ügyet gyorsabb vizsgálatnak vetették alá és megállapították, hogy a Gonda ellen emelt kémkedési vád minden komolyabb háttérrel nélkülöz és szabadlábra helyezéseinek semmi sem áll útjában.

Az ártatlanul meghurcolt Gonda Vilmost állítólag egy régi rosszakarója boszszuból jelentette fel a magyar katonai hatóságoknak.

Nyugdíjasok figyelmébe

A brassói pénzügyigazgatóság ma rendeltetést adott, amely szerint a január 30-ig bezárólag fizetik. A pénzügyigazgatóság lapunkon keresztül felhívja az összes nyugdíjasokat, hogy eddig az időpontig vegyék fel nyugdíjaikat. A fenti időpont után fel nem vett nyugdíjakat csak külön pénzügyminisztériumi engedéllyel fizetik ki.

Bognárné „eljátszotta” Alagon, hogy hogyan ölte meg férjét

Izgalmas jelenetek a hálósobában, ahol a gyilkosság történt — A Bognár-fiu újabb vallomása

Budapest, január 28.

Az alagi borzalmas férjgyilkosság ügyében tovább folyik a vizsgálat.

A rendőrség szombaton a déli órákban újra lejátszatta Bognárnéval a rettenetes gyilkosság történetét.

A gyilkosság feldarabolása Bognárné alagi házában, a hálósobában történt. Bognárné a legnagyobb önuralommal mondta el iktóztos tettének minden részletét.

Egy csendőrként feküdt Bognár ágyában.

— Veszekedni kezdünk — mondta az asszony — odamentem az ágyhoz, az uram megfogott, ütni kezdett, én visszautöttem. Az uram akkor kiugrott az ágyból, fegyvert fogott, rám szegezte, én megragadtam a fegyvert, amely a dulakodás közben elsült és halálosan megsebesítette a férjemet.

— Hazudik Bognárné, mondta akkor a vizsgálóbíró — az urát maga Flóbert puskával ölte meg, még pedig két golyó-

— Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségekkel a természetes „Ferenc József” keserűvíz az emésztőszervek működését hatékonyan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek

val. Maga egyszer elsütötte a fegyvert, azán megtöltötte és újra lött. Tehát nem dulakodás közben sült el a fegyver, hanem maga sütötte el, mert gyilkolni akart.

— Először dulakodtunk — vallja most Bognárné — a fegyver elsült, az uram megsebesült, és amikor ott láttam szegényt a vérben fetrengeni, megszántam őt, megtöltöttem a fegyvert és megöttem.

Bognárnénak ezt a vallomását sem hiszik el.

A gyilkosság lejátszása után Bognár Pistát újra szembeesítik az anyjával. Bognár Pista ezúttal kijelenti, hogy utoljára tartogatta azt a titkot, amit most fog elmondani.

— Én voltam az, — mondja Pista — aki anyukát megtanítottam a fegyvert kezelni.

Bognárné sikoltozni kezd, mire Pistát elviszik.

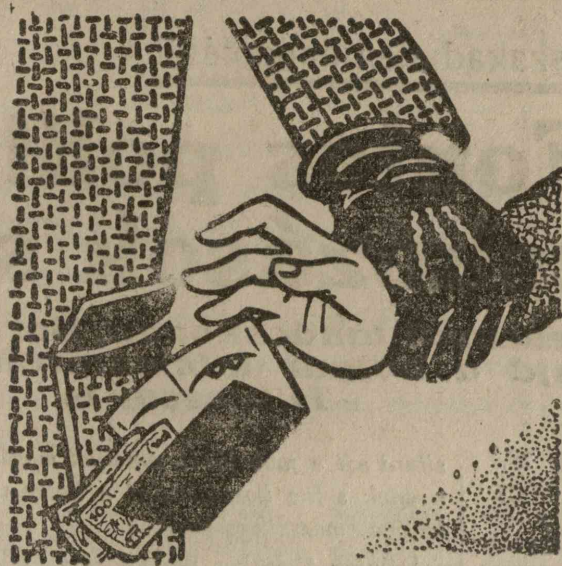
Ezek után Bognárné rendre megmutatta a nyomozó közegeknek, hogy hova szállította meggyilkolt férje testének feldarabolt részeit.

Ugy az alagi, mint a budapesti állomáson, hatalmas tömeg gyűlt össze, hogy lássa Bognárnét.

— Agyon kell ütni a bestiát! — kiáltották izgatottan.

Bognárné közönyös mosollyal haladt a tüntető tömeg között.

Csendőrök vették körül s így nem félt.

MIÉRT HASZNÁL SILÁNY IZZÓLÁMPÁT,

amely kis fényhez aránylag sok áramot fogyaszt. A villanyszámla egyre nő anélkül, hogy megfelelő fényt kapna. Amit áramszámlában ráfizet, abból az izzólámpa ára háromszor is kitelne.

A kitűnő minőségű „TUNGSRAM” izzólámpa világmárka és a leggazdaságosabb!

Tovább kavargog az európai politika Ausztria ügye körül

Anglia udvariaskodása nem tetszik a francia kormánynak. Habicht szerint Starhemberg herceg akadályozta meg, hogy Dollfuss bevegje kormányába az osztrák nemzetiszocialistákat

Genf, január 28.

A német-osztrák feszültség ügye már egészen komoly európai kérdés lett. Ausztria már nem habozik sokat, elkészült rá, hogy az osztrák nemzetiszocialisták halatlan propagandájának kérdését, miután azt Németországból szitják és irányítják, a Népszövetség elé viszi és onnan kér segítséget.

Most a német-osztrák feszültségben újabb fordulat következett be az angol kormány újabb elhatározása révén. Az angol kormány ugyanis a hagyományos angol udvariasság szabályai szerint úgy döntött, hogy mielőtt bármilyen lépést tenne Németországgal szemben, megvárja Hitler kancellár január 30-ra tervezett rádiósózatát. Az angol kormánynak az a véleménye, hogy Hitler ezzel a beszédével sokban enyhítheti a pillanatnyilag aggasztóan feszült európai helyzetet. Éppen ezért az angol diplomácia semmit sem akar tenni, mert nem akarja utját vágni a leszerelési kérdésben vállalt közvetítői szerepének.

A franciák nagy csalódással vették tudomásul az angol pálfordulást.

És ez a csalódásuk most komoly aggodalomra fokozódhatik, a német-lengyel egyezmény megkötése után.

AUSZTRIA

— ELVILEG — DÖNTÖTT

Az újabb jelentések szerint nem lehet kétséges, hogy Ausztria csak egyetlen lehetőségét lát a német horogkeresztesek által irányított náci-propaganda ellensúlyozására és annak megszüntetésére: példétet kéri a Népszövetségtől. Lehet, hogy a megindított diplomáciai lépések ezt a végső eszközt szükségtelemmé teszik, de az is lehet, hogy Ausztriának mégis csak össze kell hivatnia a népszövetségi tanács rendkívüli ülésé.

Habicht megint megszólalt

Habicht dr., a bécsi német követség volt sajtóattaséja, aki Ausztriából való kiutasítása óta éles rádiópropagandát folytat Dollfuss ellen, pénteken éjszaka a müncheni rádió útján ismét beszédet mondott s abban természetesen az osztrák helyzettel foglalkozott.

Beszédében kijelentette, hogy Dollfuss tárgyalásokat indított a nemzetiszocialistáknak a kormányba való bevonására s ezek a megbeszélések már a legjobb melderben is haladtak, amikor Starhemberg herceg a félig-meddig meglévőnek tekinthető megállapodást felborította azaz a fenyegetésével, hogy a Heimwehrt kivonja a szövetségi kormányból. Habicht meglepő dicsőítést zengett Dollfussról, aki becsületes szándékotól vezérelve akarta a megegyezést, amelyet csak Starhemberg erőszakossága borított fel. Ezek után következtet be az ismert felhívás az osztrák néphez.

Ezek után Habicht azt állapította meg, hogy a Dollfuss-kormány utolsó napjait éli és Fey alkancellár, az osztrák közíró diktátora hat héten belül átmegegyezést érő próbán. Ez más szavakkal azt jelenti, hogy a nemzetiszocialista mozgalom a jelzett időn belül ismét újabb erőfeszítéseket

Erre az elhatározás már meg is van az osztrák kormánykörökben. A pénteken megtartott sajtóértekezleten hivatalosan is leszögezték, hogy az osztrák kormány komolyan foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a Németországból kiinduló hallatlan náci-propaganda miatt a Népszövetség támogatását vegye igénybe.

Ezzel egyidejűleg Tauschnitz berlini osztrák követ felkérte Neurath birodalmi külügyminisztert, hogy tegyen végre nyilatkozatot arról, miképpen vetik már végéig az Ausztriát fenyegető horogkeresztes propagandának.

tesz a hatalom megszerzésére.

Beszéde végén Habicht dr. azzal fordult a világ közvéleményéhez, oessenek már véget annak a szegységteljes állapotnak, hogy Európa közepén ezeréves kulturális rendelkező népet „hóhérok” tartanak szolgátságban és „ponjanak kintpadra” azért, mert ragaszkodik a maga népességéhez.

KIDOBNAK ALLÁSUKBÓL A KORMÁNYELLENES MAGATARTÁSÚ OSZTRÁK KÖZTISZT-VISELŐKET

Az osztrák kormány pénteken minisztertanácsot tartott s azon újabb rendeletet adott ki a náci-propaganda megfékezésére. A rendelet azonban csodálatosképpen nem magukat a náciakat, hanem a közhiatalnokokat és nyugdíjasokat sújtja. Azt mondja ki ugyanis a rendelet, hogy mindazokat a köztisztviselőket és állami nyugdíjasokat, akik az állam tekintélye ellen vétnek, a kiszabott törvényes büntetésen felül a kormány állásuktól, illetőleg nyugdíjuktól is megfosztja.

A rendelet ezután felsorolja azokat a pontokat, amelyek megszábják, hogy köztisztviselők és nyugdíjasok miképpen vétnek az állam tekintélye ellen.

Bukarestbe szállították az idősebb Zelea-Codreanul

Brassó, január 28.

Ioan Zelea-Codreanul, az elűnt vassárdista kapitány apját, akit a Duca elleni merénylet éjjelén Brassóban fogtak el s azóta az itteni ügyészégi börtönben tartottak fogva, szombaton délután 3 órakor erős karhatalmi fedezet alatt a bukaresti hadbírószámba kísérték.

Mint hogy a hadügyminiszterium vád alá helyezési parancsa államellenes összeesküvésben való részességért rá is vonatkozik, a II. hadtest hadbírószámba átkérte a brassói ügyészségtől, amely csak átmenetileg tartotta őrizetben.

Roosevelt újra győzött

Washington, január 28.

Az amerikai szenátusban a Roosevelt-féle valutaleértékelési javaslat tárgyalásánál megának a szenátusnak a bankügyi bizottsága — amelyben az ellenzéki tagok voltak többségben — pótjavaslatot nyújtott be, amely szerint a dollárkiegyenlítősi alap kezelésére és az ezzel kapcsolatos ügyek intézésére öttagni bizottságot küldjenek ki. A szenátus 54 szóval 36 ellenében elvetette a javaslatot. Ilyenformán a kincstári miniszter, vagyis az elnök embere, teljhatalommal fog rendelkezni a dollármanipulációknál. A szavazás Roosevelt döntő győzelmét jelenti a szenátusi ellenzék felé.

Szerezzen butoraink minőségéről információkat vevőinktől!

CIMJEGYZEKET KESZSEGGEL KÜLDÜNK

SZÉKELY RÉTI

BUTORGYÁR R. T., TG.-MUREŞ
FIOKOK: BUCUREŞTI — BRASOV

Rugalmas, szép melle

lesz minden hölgynek bármilyen életkorban, ha a „FORMER” kenőcsöt és az 1. sz. lotion-t használja, amely megkeményíti a petyhüdi mellett Mindkettő ára 1 Lei 190 — Nagy, túlfelfűtött melleket visszafűleszt a 2. sz. „Former”. Ara Lei 160 —, 2 üveg ára Lei 300 — Kis melleket megnöveszt és kifejleszt a 3. sz. „Former”. Ara Lei 140 —, 2 üveg Lei 270 — Teljesen ártalmatlan, biztos sikerű készítmény.

Depozit „Opac” S. r. Doamnei 7. (Galeriile Blanduziei, em.) Bukares

A bolgár királyi pár szakadatlan ünneplését

Fontos politikai tanácskozások szövik át

Musanoff Tatarescuval tanácskozik, Boris király fogadta Savel Radulescut, majd a bolgár miniszterelnök felkereste a beteg Titulescut is

Bukarest, január 28.

A szinajai királyi vendéglátás ünnepei péntek dél óta mindinkább átszövédket az elmélyülő politikai tárgyalásokkal, amelyek a bolgár uralkodópár és kormányfő látogatásának tulajdonképpeni célját képezik. Szombaton, tekintettel Titulescu külügyminiszter betegségére, a politikai tanácskozások súlypontja Bukarestbe tevődött át s érdemben itt vitatták meg a két szomszéd ország együttműködésének minden gyakorlati jelentőségű kérdését.

A KIRÁLYI POHÁRKÖSZÖNTŐK

Politikai és diplomáciai körökben nagy figyelmet szenteltek azoknak a pohárköszöntőknek, amelyeket a két uralkodó a péntek déli szükkörű udvari ebéden mondott s amelyek mintegy bevezették a politikai megbeszéléseket.

A pezsgőnél Károly király, üdvözölve a bolgár uralkodópárt s hivatkozva Románia és Bulgária 1877-beli fegyverbarátságára, annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy csak az őszinte megértés és a fennálló rend megszilárdítása vezethet a békés együttműködéshez s hogy ez a látogatás a két ország jövőjében olyan fontos időpontot fog jelenteni, amely számításba jön az egész Balkán békéjének a megerősítése szempontjából is.

Válasz-töszjtában Boris király megköszönte a szívélyes fogadtatást, majd hangzott, hogy a megpróbáltatások e nehézségek napjaiban különösen szükség van minden erőfeszítésre a béke és egyetértés kimélyítése érdekében.

— Az a meggyőződés hat át, — mondotta ezután, hogy a megértésnek és bizalomnak csak az a politikája, amely népeink életérdekeit szolgálja, fogja bizto-

silani azt a jobb jövőt, amelyet megérdemelnek s fog hozzájárulni a Balkán békéjének megszilárdításához.

Délután 5 órakor Boris király félórás kihallgatáson fogadta Tatarescu miniszterelnököt, aki megelőzőleg három ízben is megbeszélést folytatott Musanoff bolgár miniszterelnökkel és külügyminiszterrel. A külön kihallgatás végetértével a két miniszterelnök gépkocsi-kirándulást tett Brassóba, megvitatta közben a napirenden levő problémákat. Ezt megelőzőleg

Károly király is kihallgatáson fogadta a bolgár kormányfőt s magas érdemrenddel tüntette ki.

Boris király különben délután beszélgetést folytatott Titulescu legbizalmasabb munkatársával, Savel Radulescu külügyi alminiszterrel is, akivel közölte, hogy amennyiben Titulescu állapotában nem áll be javulás, tisztelete jeléül vasárnap délből meglátogatja a külügyminisztert. A bolgár uralkodó ez elhatározásának a híre diplomáciai körökben mély benyomást keltett.

Fogadó-est a Peles-kastélyban

Este 9 órakor — amint jelentettük — a Peles-kastélyban a bolgár vendégek tiszteletére fényes fogadó-estély volt, amelyen a két királyi családon kívül részt vett a diplomáciai és politikai élet csaknem valamennyi számottevő előkelősége. Feltűnést keltett, hogy az estélyen nem jelent meg, Averescu, Maniu, Bratianu Dinu, Bratianu György, sőt Vadja sem, noha utóbbi bejelentette megérkezését. Az ellenzéki vezeték közül ott volt ellenben Mihalache, Goga, Lupu dr. Iunián és Jorga professzor, aki ünnepélyes ajánlással átadta Boris királynak két könyvét.

A fogadóestély alatt a királyi testőrség zenekara és annak Gál, Szarvas, Apostolescu és Papazoglu zenészekből álló vonósnégyese játszott.

A hangulat igen élénk volt. A két uralkodó szüntelenül társalgott a meghívottakkal.

Feltűnt, hogy Károly király hosszas megbeszélést folytatott hármában Mihalachéval és Tatarescu miniszterelnökkel.

Beavatottak úgy tudják, hogy a belpolitikai fegyverszünetről volt szó.

Az estély folyamán Boris király kitüntetés ajándékozott Tatarescu miniszterelnöknek, Angelescu dr. közoktatásügyi és Franasovici közlekedésügyi miniszternek.

A recepció után az ellenzéki vezeték, Mihalache, Goga, Iunián és Florescu megbeszélést tartottak a Caraiman-szállóban, ahol laktak. A kormánypárt vezetői a Palace-hotelben szálltak meg.

A BETEG TITULESCUNÁL

A programban Titulescu betegsége folytán beállott változásnak megfelelően szombaton délelőtt fél 10 órakor a kormány legtöbb tagja Musanoff bolgár miniszterelnökkel, valamint az ellenzéki pártvezetékkel együtt különvonaton vizsaszautazott a fővárosba, ahol a kormány délből bankettet adott a bolgár miniszterelnök tiszteletére. Este a külügyminisztérium ad diszvacsorát Musanoffnak, mint külügyminiszternek a tiszteletére.

A politikai tárgyalások szombaton úgy délelőtt, mint délután Bukarestben folytatódtak.

Musanoff még délelőtt felkereste a beteg Titulescut, délután pedig hosszasan tárgyalta vele. Beavatottak szerint a tárgyalások annak az emlékiratnak az alapján folytak, amelyet a bolgár kormány az októberi dunai királytalálkozó eredményeképpen nyújtott át a román kormányoknak. Ez a memorandum a romániai bolgár kisebbség helyzetének a rendezésére vonatkozik s kéri a dobudzsai bolgár lakosság gazdasági, politikai és közművelődési szabadságának biztosítását, a mint egy három ezer bolgár politikai elitelt közkegyelemben való részesítését, valamint annak megengedését, hogy a Dobudzsából emekült közel ezer bolgár család visszatérhessen. Ezenkívül javaslatot tett az emlékirat a két ország közötti jövőteli kérdés rendezésére vonatkozólag is, továbbá szoros gazdasági együttműködésre a Giurgiu—Ruscsuk közötti dunai híd megépítése és a Bukarest—szófiai légi közlekedés kifejlesztése révén.

Jólértesültek úgy tudják, hogy a tárgyalások kedvező eredménnyel jártak s hogy elöbren létrejött a megegyezés, amelyet majd egy román—bolgár bizottság fog kialakítani. Így a bolgár királyi pár látogatása, ha nem vonja is maga után Bulgáriának a Balkán-paktumhoz való csatlakozását bizonyos revíziós igények miatt, mindenesetre a két ország kapcsolatainak és békésebb együttműködésének jelentős kimélyítését eredményezi.

A szinajai program is megváltozott különben. Szombaton délelőtt Mária anyakirályné meghívására a bolgár uralkodópár Károly királlyal együtt autón ellátogatott Törösvárra, ahonnan a kora délután tértek vissza Törösvárról visszatérőben megtekintették Brassó nevezetességeit, majd nyolc órakor gépkocsin Szinajába mentek. Vacsora után Károly király és Boris király kíséretükkel Perisb indultak az udvari vadászatra, amelyről vasárnap déltájban Bukarestbe térnek vissza. Ekkorra Giovanna királyné is a fővárosba megy Erzsébet volt görög királyné társaságában.

A magas vendégek — amint ismeretes — vasárnap ese utaznak vissza Bukarestből Szófiába a megállapított program szerint.

PESTI LEVELEK

Iria: MÁRAI SÁNDOR

Beszéd a doktorral

A doktor a havas mező szélén állott, mely toladódon terül el a városrészt közepén, öreges óvatossággal állott meg a sikos járda peremén, kalucsnit viselt, nyakában horgolt hárász-kendőt, jobb kezéről vastag pamutkesztyűt húzott le, szemüvegét párával futtatta be a köd. Nyugalmasan állott az ölmos, havas esőben s kíváncsian nézett maga körül, mint a háziorvosok általában.

— Itt a tél vége — mondotta, mint aki megérkezett valahová.

— Itt a tél vége, — feleltem s őszinte szívéllyességgel rázogattam puha kezét. — Itt a tél vége, s beköszöntöttek a finom, szelid, négy napos régi betegségek, nem a komolyak, csak azok a kedves betegségek, melyek inkább csak hétfégi kirándulásnak számítanak: influenza, kis, vörös torokfájás, fehér lepedék nélkül, háromnapos bronchitis. Itt a tél vége s most bizonyára ilyen kellemes beteghez tart. Ön is, doktor ur.

— Nem — mondta csendesen és sóhajtott. A sóhaj, mint a puska lövés füstje, apró, fehér felhővel lebbent el szájáról. — Most a kávéházba megyek, lapokat olvasni. Az orvosi lapokat is el akarom olvasni, de csak felületesen, mert szeretek ugyan lépést tartani a tudomány fejlődésével, de félek is tőle. Nincs veszedelmesebb a páciensre, mint az öreg orvos, aki lépést tart a tudomány fejlődésével. Az ilyen szorgalmas orvos halálra kínozza az új találmányokkal a beteget. Pedig, higgye el, legokosabb maradi módon kitartani a régi módszerek mellett s lehetőleg nem nyulni a beteghez. Torokfájásnál kitűnő a chinin és az aszpirin, a sebeket be kell kenni jóddal, meghűlésnél adagoljunk salicylt, s ha baj van a szívvvel, ajánlom a valerian-cseppeket. Egyebet úgy sem tu-

dunk. Ezért megyek most a kávéházba. Nem megyek beteghez. A regényfolytatást is el akarom olvasni. Ma nem is voltam még betegnél. Otthon ültem, délelőtt olvastam, délután a vőmmel sakkoztam. Ő is ráér, mert fiatal orvos. Micsoda kendő ez itt az ön nyakában? Mutassa... Érdekes, azt hittem, selyem. Valami trikóselyem lesz. Szóval, hogy folytassam, nem megyek beteghez. Vőm kitűnően sakkozik. Tudja, az nincs már, hogy ilyen télvégi nedves időben a betegek ágybafeküsznek, bekötik torkukat és három napot „bliccelnek” a hivatalban. Nekem volt egy államtitkárom, itt a Lógodi-utcában, minden december másodikán pontosan lefeküdt négy napra tiszós mandulagyulladással. Tíz éven át minden december másodikán telefonált feleségem, hogy férje gyengélkedik, már év elején beírtam erre a napra a nevét az előjegyzési naptárba. Kitűnő beteg volt, nagyon szépen inhalált, mélyen és türelmesen. Egyike volt a legjobb inhalálóknak itt a környéken. De tavaly már nem telefonált, kétszáz pengőért voltam háziorvos náluk, igaz, sok dolgom nem akadt, ritka egészséges család volt, sajnos. Tavaly lemondtak. Szobaleányukat láttam minap reggel, kérdeztem, mi van a méltóságos ural, elmesélte, hogy kicsit gyengélkedik néhány napja, köhög és inhalál, de azért bejár a hivatalba. Mondtam, hogy adja át üdvözlőmet, tiszteletteljes üdvözlőmet. Kőrem, ez most így megy. Van már száz pengőért is háziorvos, de az sem kell. Olcsóbb, mint a betegpénztár, mégsem kell. Én itt az egész városrészt gyógyítottam negyven éven át, elhiheti. Ha én a kávéházban felnézek az újságból, csupa elmeszedett tudósucut látok magam körül ülni, begyógyult gyomorfekélyeket, ismerős paralizéseket, mind ismerem, személy és cse-

szert. De most már nem hívják. Néha felszólítanak valamelyik számárhurutos családból, úgy ismerem a számárhurjutakat, mint a zsebemet, ha a kerületi iskolák előtt elmegyek, a nyitott ablakon át száz gyerek lármájából kihallom az ismerős hörghurutot. Hiába. S ha néha még is elhivnak, előbb telefonon alkuszunk, két pengőt ígérnek, meg hármat. Régebben azt mondták, az egészség drága kiadás. Higgye el, semmi nem olyan olcsó manapság, mint az egészség. A betegek és az orvosok egyformán kótyavetyélik az egészséget. Mi is az az angol szó? Dömping? Igen, dömping van egészségben. Hol vette ezt a kesztyűt? Bélelt? Mondja, igaz, hogy Rothbergerék válnak? Maga járt hozzájuk, nem? Az asszonynak volt tavaly egy gyomorsüllyedése, nem komoly, inkább csak, mert lefogott az izgalmauktól. Igaz, most már azok sem hívják. Pedig régebben elképzelhetetlen volt a válás háziorvos nélkül, gyomoridegességgel kezdődött a legtöbb válás, egyszer négy hónappal előre, sikerült diagnosztizálnom egy válást, egyszerű gyomorsüllyedés indikációjából, csalahatatlantul. Most már orvos nélkül válnak a legfinomabb családokban is, vaktában. Olyanok is ezek a modern házasságok, higgye el, szabatkát sem érnek. Az emberek élnek, szaporodnak, nőülnek és válnak orvos nélkül. Bolond világ ez, sőt orvos nélkül halnak meg s ez aztán igazán könnyelműség. Orvossal sokkal kellemesebben, egészségesebben lehet meghalni. Dehát a pénztárák, meg az egyetlek elrabolják a pácienseket, hiszen ön tudja, kegyed ír a lapokba. Kérem, a cseledek nem szíveszen mennek a társadalombiztosító orvosaihoz, ez köztudomású, de azt az egyleti orvost is meg lehet érteni, azért a nyavalyás fizetésért nem találhatja fel a rákszerű motot, én nem irigylam tőle a kenyerét, uram.

Elfulladt, mentholos cukorkát keresett elő egy tubákos szelencéből és szopogatni kezdte. Selypítve folytatta:

— Az is csak ember, az az egyleti or-

vos, rosszul fizetik s a cseléd néha finyább és érzékenyebb, mint az uraság. Nézzék kérem. Én háziorvos voltam negyven éven át, ez volt a legszebb mesterség a békében, én háromszáz családban tudtam már, melyik fiókban tartják a hőmérőt, milyen befőtött tettek el a betegek számára télire, ki bírja az aszpirint s ki szereti jobban a pyramidont, tudtam, hol tartják a priznices fácsnit, milyen lapot járhatnak, ki kitől és mit örökölt a családban? Bizalmi állásom volt, háromszáz Rólam köztudomású, hogy lehetőleg nem kezelem a betegeket, elmondhatom, sok felé szerettek, a fiuk hozzám jöttek el titokban, önkéntes korukban, ha valami baj volt, amit a papának nem kellett feltétlenül megtudni... s később, a háború után, sok mindent láttam ebben a csendes kerületben is, a család furcsa dolog kedves barátom. De most már nem látol semmit, mert nem hívják. Az emberlét tiszós mandulagyulladással is bejárhat a hivatalba, ilyen világot élünk. Már nem is emlékszem, hol tartották legtöbb helyen a hőmérőt? Ön gyakran jár színházba? Mondja, milyen az új Hauptmann-darab? És tudja, régi ismerőseim megállítanak az utcán, mint ön is, csak úgy sebtiben barátián s azt mondják, doktorkám, itt csak fel, kérlek, gyorsan. Imruskának a ből a csonterősítőtől, négy év előtt nagyon jól tett neki. S ott az utcán felírom neki a csonterősítőt s még a lábára is ké valamit, fagyás ellen, aztán szalad odébb csak per köszönöm öregem, mert ez nem rendelés, nem számít. Komoly, rendes emberek. Hát ez így megy most, kérem.

S felhuzta a kesztyűt, zsebretezte kezét s a homályos szemüvegén át rövidlátóan bámult a ködbe.

— No, isten vele — mondta aztán és kezét nyújtott. — Mi az, ön hökög? Inhaláljon és maradjon ágyban. Vegyen három aszpirint naponta. Tudja mit, nézzem be később a kávéházba, majd felírom magának valami köptetőt. Istén vele, eddám, — mondta és elment.

HIREK

Több, mint szerelem

Lány és fiu: Szerelmesek. Évek óta járknak együtt. A fiu jó gáz, a lány tanárnő.

Három évvel ezelőtt azt mondták: Jöjre megcsúszunk. Azután elhalasztották egy hónappal és azután még kettővel. Azóta folyton halasztják, egygel, meg kettővel. Az emberek már unják a szerelmüket és tréfásan sürgetik is őket: Holnap, vagy holnapután lesz az esküvő!

A két ember élete csupa keserűség. A lány nem tud állást kapni, a fiu kétezer lejt keres nehezen.

Miből éljenek? Most otthon vannak a szüleiknél, akiknek szintén rosszul megy. Akikkel együtt vannak, azoknak rosszul megy. A rokonainak rosszul megy és az ismerőseiknek is, a barátainak is rosszul megy, nem tudnak állást szerezni. Mind a ketten vállalnának minden munkát. Mindent, amikor semmi sincs!

A fiatalságuk gondokkal teli és keserűségben töltik a napjaikat.

Egy nap levél varta otthon a fiut és ugyanaznap, egyidőben, levél a lányt is. Levelet írtak egymásnak, miután öt évig mindennap együtt jártak.

A fiu azt írta: Maga szép és fiatal. Menjen társaságba és ismerkedjék meg fiatal emberekkel, vannak még, akiknek állásuk van s vannak még, akik pénzt keresnek. El fogjuk felejteni egymást...

A lány azt írta: Maga fiatal és kész jógász. Menjen társaságba és ismerkedjék meg gazdag lányokkal. Még vannak lányok, akiknek hozományuk van, akiknek nem a diploma volt a fontos, mert tudták, hogy az apjuk összecsempézték a számukra egy halom hozományt. El fogjuk felejteni egymást...

Ezt írták egymásnak és egyidőben. Lemondtak egymásról, hogy ne kössék egymást tovább.

Több, mint szerelem...

De az ilyen lemondás, hogy a fiu elmegy a levél után a társaságba és ott tényleg beleszeret a gazdag lányba, akit olvas, ez már csak a szindarabban van így.

Az életben nincs happy-end, sem tragikus megoldás.

Az életben az történt, hogy a fiu elrohant a lányhoz és egymásra borultak sírva, mint két gyerek. Nem tudták egymást elhagyni.

Az ismerősök nevettek rajtuk és azt mondták: Két gyerek...

A két gyerek pedig idősebb és pénebb minden elérhető kornál, agyongyötörtebb és kétségbeesettebb minden agyonhajszolt családapánál.

1934-ben élnek. Nem tudják szeretni egymást és nem tudnak elválni egymástól.

Tízmillió szerelmes ember sétál így szétzúzott lélekkel a földgömb síkatoraiiban. Nem tudnak egymáson segíteni és senki sem segít rajtuk...

— Szibériai hideg Csikban. Csikszere-dáról jelentik: Az utóbbi időben szokatlan fagyhullám uralkodik Csikme-gyében. Este és kora reggel a hőmérő állandóan a 50 fok körül mozog, de a dé-li időben is alig emelkedik a fagy-pont alatti 20 fokra. A rettenetes hideg nagyban gátolja az erdőlést s a város vidéki forgalmát a szó szoros értelmében véve elgáncsolja.

— Kitüntetésre terjesztett föl Nagyvárad tanácsa két kisebbségi tisztviselőt. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi vá-rosi tanács állandó választmánya elhatá-rozta, hogy a város szolgáltatásban szerzett érdemeik elismeréseképpen Salamon Béla és Szűcs Géza tisztviselőket kitüntetésre terjeszti fel. Örömmel adunk hírt a két kisebbségi tisztviselő kitüntetéséről, mert ez is bizonyítja, hogy a kisebbségi tiszt-viselők hasznos munkát fejtnek ki a köz érdekekben, ahol munkához juttatják őket.

— „Táblás házak” a kolozsvári rendőrség. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári rendőrkészletúra Bocska-utcai őrszobájában újabban mindennap „táblás há-zak” vannak. A rendőrség vezetői ugyanis azt az új és eddig szokatlannal rendszert vezették be, hogy minden embert, akinek ügyesbajos dolga akadt a rendőrségen, csak belépőjeggyel engedik be az illetékes ügyosztályhoz. Ezeket a belépőjegyeket az őrszobában állítják ki, ahol rendszert rettettenes zsúfoltság keletkezik és az ügyes-bajos emberek csak óriási késéssel juthatnak ahhoz, hogy dolgukat el is in-tézhessék. Így jutott „táblás házakhoz” a kolozsvári központi rendőrség, ahol ugy-láztik, sokkal nagyobb gondot fordítanak a közönség ellenőrzésére, mint a gonosz-levők üldözésére.

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS A budape-s-ti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a hideg és fagy továbbra is tartja magát. Helyenként sűrű köd. Várható időjárás a következő huszonegyóra: további csapadéktalan, tiszta, fagypon alatti hő-mérséklet.

— A három székely vármegyéből ed-dig egyetlen embert jegyeztek be az épi-tészek kamarájába. A nemzeti-paraszt-párt nevéhez számtalan szakmai kamara felállítása fűződik. Így az építészek ré-szére is kamarát létesítettek. A törvény nyomán körrendeletben felszólították az ország építészeit, hogy megfelelő ok-mányaik csatolásával kérjék a Buka-restben létesült építészeti kamarába va-ló felvételüket, mert a jövőben csak azok vállalkozhatnak vezetői munkát, akik tagjai ennek az újabb intézménynek. A felhi-vás nyomán jó nyolc hónappal ezelőtt az összes székelyföldi építészek is be-jegyzési kérvénnyel fordultak a buka-resti építkezési kamarához. Azóta vár-ják az eredményt. Most aztán Berec Fe-renc csikszere-dai építész átiratot kapott Bukarestből, melyben értesítik, hogy a kamara tagjai közé iktatták. Eddig az egész Székelyföldről ez az egyetlen elin-tezett kérvény.

Két prágai napilap egybehangzó riportot közöl arról a puderrazziáról, amellyel a cseh iskolai hatóság mindenre kiterjedő figyelmé meggyőződést akart szerezni a pudér és diákleányok -gymáshoz való viszonyáról. A razzitát a VII. osztályban tartották meg és a világszerte ismert cseh pártatlanság dokumentálá-sául minden diákra, fiúra és leányra egyformán kiterjesztették. És aztán jött a nagy meglepetés: a leányoknak csak egy kis töredéke hordott magánál szépi-tő-szereket, a fiúk közül ellenben hatvan százaléknál találtak pudert ruzszt és egyéb kozmetikumokat. Amiből nyilván nem azt kell következtetni, hogy a cseh lányok nem elég nőiesek, hanem azt, hogy a hős légionáriusok hívatott utó-dai exteriőrjük feljavításában keresik jövőjüket.

A BIZALMI SZAVAZAT UTÁN

A Stavisky-botrány kipattanása óta a Chautemps-kormány a parlamentben szinte minden nap felveti a bizalmi kér-pont és kapja meg a bizalmi szavazatokat. Felvetélnék azt a pillanatot kapta el, a mikor a francia kormány tagjai egy bi-zalmi szavazat jó hangulatában túroznak Lebrun elnöktől, akinek jelentést tettek a politikai helyzetről.

★ Hideg, nedves időben szervezetünk ki van téve a hűléseknek és gyulladásoknak. Ilyenkor gyakoriak a kínzó fájdalmak is. Szüntesse meg ezeket a fájdalmakat a SLOAN'S LINIMENT használatával, kel-le-mes érzése lesz, mintha a napsugár jótékony hatását érezné, a gyulladás megszűnik, a fájdalom eltűnik. Használja bizalommal a SLOAN'S LINIMENT-et.

— Újból tiltott pálinkafőzők felett ítélkezett a csikszere-dai törvényszék. Csikszere-dáról jelentik: Nincs az a nap, hogy tömegesen ne kerüljenek a csiki székelyek tiltott pálinkafőzésért a tör-vényszék elé. Ma újból egy nagyobb csoport ügyét tárgyalta le a törvényszék. A vádlottak egyrésze kihallgatása során azt igyekezett bizonyítani, hogy jogtala-nul vonják felelősségre, mert a bírságot kifizették. A törvényszéki elnöknek nem kis idejébe került megmagyarázni, hogy a tiltott pálinkafőzésnek két ága van: egy bünyűi és egy pénzügyi. Csak a pénzügyi részt intézték el a kiszabott pénz bírságok kifizetésével, de a bü-nyűért felelniük kell. A továbbiak során aztán a pálinkafőzéssel vádlottak sze-génységükkel próbálták menteni hely-

A LEGJOBB HASHAJTÓ!

Figyeljen — hashajtó vásárlásnál — az itt feltüntetett gyári védjegyre.

Gyors és biztos eredményt csakis a KOPROL hashajtó csokoládé által ér el, amely a vért is tisztítja.

Minden darabon rajta van a Koprol név. Határozottan utasítson vissza minden-nemű utánzatot, mert azok teljesen ér-téktelenek.

KOPROL

ABLAK

— Házikezelésbe akarja venni a kol-oári tanács a vízellátást. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári városháza inter-i-márbizottsága szakértői bizottságot kül-dött ki azzal az utasítással, hogy tanul-mányozzák a vízműveknek városi keze-lésbe való vételének módjait. A váro-vezetősége ugyanis elhatározta, hogy miután a kormány az autonóm intézménye-keket megszüntette, a vízművek visszavéte-lére van lehetőség, feltéve, ha jövedel-mezővé sikerül annak üzemét tenni. A vá-rosi interimár bizottságnak ezt a tervé megtudták a háztulajdonosok, akik mári mozgalmat indítottak ellene. Semmi jó nem várnak attól, ha a városi tanács há-zikezelésbe veszi a vízműveket s azt kö-vetelik, hogy ha már valóra váltják a tervet, akkor legalább 40 százaléka szállítsák le a vízdíjakat és szolgálták-fogyasztóközönség érdekeit is.

★ Az arany szelence. Regény. Írta: Valen-tine Williams. A kiváló szerzőnek ez a regé-nye már azért is érdekes, mert ebben szerepel először a „Tuskolábu”, Williams, világszerte ismert kémregényeinek klasszikus rémalakja. Már e név hallatára is borzadály fogja el az olvasót, hát még mikor halljuk a sötétben tompán kopognó lépéseit, magunkon érezzük vesékelőt, szűrés tekintetét... Lélegzetfójtó izgalommal teli hajszá indul meg az arany-szelence visszaszerzéséért. Az angol Clavering s a rettegett Tuskolábu újra meg újra össze-találkoznak s a könyörtelen harcban velük sodródik szomorú, letört virágként a kicsi Madeleine is. Bűnös-e valóban, vagy pedig csak áldozat? És mit jelentettek Forrest utol-só szavai? Ezek a kérdések, az angol tiszt szívében ébredő szerelem és kétség tépelődé-sei teszik még fojtottabbá a regény izgalma-tól túlfutott levegőjét, míg végül is egy olyan lelkünk mélyéig megragadó élményben lesz részünk, amely örökre felejthetlenné teszi ezt a regényt minden olvasó számára. — A könyv megjelent a Palladis egypengős sorozá-tában és kapható a Brassói Lapok könyvosz-tályában is, Brassó, Kapu-utca 56-58., az ud-varban.

— Megsemmisítették a kolozsvári ke-reskedelmi és iparkamara elnökválasztá-sát. Kolozsvárról jelentik: A napokban választották meg a kolozsvári kereskedel-mi és iparkamara elnökének Iliescu Vik-tor bankigazgatót, aki mindössze 1 szava-zattöbbséggel aratott győzelmet ellenje-lőitjeivel szemben. Most ezt a választást a kamarák országos központjánál Buka-restben Borbély István, a Discom kolozs-vári fiókjának jelenlegi igazgatója és né-hány társa megfélebbizte azzal az indo-kolással, hogy két tanács tag szavazati jo-ga nem volt rendben. A kamarák köz-pontja helyt adott a felebbezésnek és Iliescu választását megsemmisítette. Egy-ben Mircea szenátort, a kolozsvári kama-ra alelnökét bizta meg az új választás levezetésével. Hírek szerint az új elnök-választás már hétfőn lezajlik és igen vi-harosnak ígérkezik.

„KRULL”-féle jókarban levő

szappanvágó-

gépet megvételre keresünk. Ajánla-tokat „Ardealul” r. t. Carei címre kérünk.

Armin

Armin a város bolondja, Armin a mindenhova beszélő, mindenhova leülő mindenkinek mindent megmondó Armin — eltűnt.

Talán így, hogy: eltűnt, nem is helyes a megállapítás, mert csak az tűnhetik el, akit keresnek és Armin nem keresi senki. Armin egy napon elosont az életünk között és nem is vettük észre, hogy nem látjuk hajlott kalapját, lógós, rongyos nadrágját és piszkos ingét.

Mintha megunt volna Armin egyhangú életünket, mintha megunt volna kis komédiáit, amik után mindig mindenki nevetett és őt mégis kidobták vagy elkergették érte.

Armin, az utcák és terek bolondja eltűnt.

Már annyi minden eltűnt eddig az életünkben, napról-napra úgy fogy ez a város, hogy senki se keresi a régit, ami elment. Tovább, új napok között összekuporgatva egy kis örömet mindig megtalálva a magunk estéjét, nem foglalkozunk régi örömeinkkel. Talán nekem se jutott volna eszembe Armin, ha egy temesvári barátom tegnap eszembe nem juttatja, keresve a szemével, majd hozzám fordulva, mikor így szól:

— Kérlek, az Arminotok merre van?

— Az a bolond — mondtam — nem tudom merre csavarog.

De ahogy kimondtam, már láttam, hibáztam, mert a barátom szeme komolyra billett s kávéja fölé hajlola mesélte el nekem ezt a történetet, amelyet itt adok vissza, egy szót, egy sort sem hagyva ki belőle, mert úgy érzem: Armin megérdemli, hogy visszameséljem az embereknek.

Néhány hónappal ezelőtt voltam Váradon, megyék az utcán, egyszerre csak észreveszem Armin, ahogy megy gacsogva a rongyos cipőivel. Nem tudom megmagyarázni ezt az érzést, de láttam, hogy most nem sétáló üres léptekkel halad, hanem, mint akinek dolga van, tudatosan járja a járdát. Semmi dolgom, utána mentem. Lassan elmaradtak a házak, az utcák is, csak néhány vískő között mentünk. Egész hátul baktattam, csak Armin meg ne lásson. És azután Armin megállt. Kicsi, ha lehet még rongyosabb emberke jön szembe vele és megállította. Azt mondta: — Na, Jancsi bácsi, hát hogy vagyunk még erre?

— A hangja komédiázó volt, de új szín is benne, ami kiértézt. Valami új csengés volt a szóban, ahogy körötte rogyant koldus házak lézengtek és ijedt kis éhes gyermekek fogták huzódtan anyjuk szoknyáját.

— És Armin ekkor benyúlt a zsebébe és daadott egy pár lejt Jancsi bácsinak. És jött még vagy öt, vagy tíz és mindnek adott és mindenkit nevére szólított.

— Csak néztem és nem hittem. Vártam, hogy komédia ez is és most majd csinál valamit, amivel visszakapja. De elment, ahogy jött, csoszogó, furcsa léptekkel és azután már nem láttam, mert letért az utról a földek felé.

Barátom befejezte a történetet és elbuzsultam tőle.

S azután lassan, ahogy átvettlem magamba a történetet, amit hallottam, legelőször arra gondoltam, hogy merre lehet most Armin.

Arra gondoltam, hogy merre csavarog és másoda életemmel mászkál ez az ember az utak mentén?

Egy ember, aki vicceket mesél, jókat mond, ezért pénzt kap, amit úgy dobnak neki, mint bolondnak, mert hiszen koldusnak mégis csak adják és ő azután ezt a pénzt szétosztja kiűnn a krumpliföldeken, az éhesek között.

Ő a koldus, nevető bolond modulattal, pénzt ad egy másik koldusnak.

A rongyos és bolond Armin odaadja a pénzt egy másik rongyosnak.

S most hirtelen foglalkozni kezdtem Arminnal, hogy mégis csak ki ez az ember, hogy honnan jött és hová ment, hogy milyen volt gyerek korában és élné-e még a szülei. Hogy ki szól hozzá emberi hangon ezen a világon és kinek panaszkodik, ha ázottan köhögni kezd ázott mellével és ki gyógyítja ki, ha lázasan fekszik valami rongyos vacakon, ami az otthona neki.

Kiért él és ki a barátja, mikor ebédel és hol borotválkozik, van-e szeretője és

Nagyváradai notesz

Várad olvasótáborában kis statisztikát kezdetem összeállítani a múlt héten. Újságírókról újságíróra mentem: Ki mit olvas? Mi fogott a legjobban az utóbbi hónapokban. A válasz egyöntetű és egyben tragikus is. A könyv, ami a legjobban fogott: Uriasszony az örömtanyán... Az utóbbi két hónapban mintegy kétezer darab fogyott el belőle. A könyv maga nem is értéktelen, azonban ezt a vásárlóközönség a vétel pillanatában még nem tudta. Ami vonzotta, az a cím volt: Uriasszony az örömtanyán. Kell-e ennél több és nagyszerűbb? A szerzője J. Kessel, különben a Rongyos hercegek szerzője. Emigráns orosz író. Ha a könyvnek nem ez lett volna a címe, tízenöt-husz darab fogyott volna belőle, mint a többi külföldi, vagy magyar könyvekből. A közönség különben nyolevan százalékban dektív regényeket olvas. Képtelenek másra koncentrálni a gondolatokat. Nem kell irodalom és nem kell kultúra. Uriasszony kell az örömtanyán. Két nappal ezelőtt jelent meg a második kiadás...

A helyi hatóságok pár napja elvették a „Nagyváradai Napló”-tól a „Nagyváradai” jelzést. Elég annyi is, hogy Napló. Nagyváradot nem szabad leírni többet. De talán groteszkebb ha szomorun is, de mosolyra ad okot, hogy a

másik lap, a „Nagyvárad”, szintén címváltoztatásra van kötelezve. Az új cím Szabadság. Vannak, akik azt javasolják, tegyenek az új cím mellé kérdőjelet...

Ne mondják, hogy nem lehet. Utánajártam pontról-pontra. Az egész csak mesének tűnt. Az történt, hogy Mosoiu Tiberiuhoz, Várad polgármesteréhez beállított egy üzletember, ajánlatot tett, kért valamit. A polgármester visszautasította. erre az üzletember, hogy kérésének nagyobb nyomatókat adjon, egy eszmó ezrest ajánlott fel. Egy egész szép halom ezrest. A polgármester ekkor kinyitotta az ajtót és lerugta az üzletembert. Kirugta a szobájából és le a lépcsőn. Mikor gurult, ezt kiáltotta ez a még most is hitetlenkedő üzletember: Micsoda időket élünk... manapság igazán minden lehetséges...

Azt mondják komoly és megfontolt pletykálókörökben, hogy a nemrég román ügyvéd férjét Váradon felejtett szép asszony, Budapesten merész kombinációkba keveredett, egy miniszter kérte meg a kezét. A miniszter különben Gombaszögi Fridával is kombinációba hozták. Váradon a szép asszonyt nem miniszter kéréjéért irigyelik, de hogy egy Gombaszöginék konkurrálhat...

A munkásbiztosító, amelyik semmit sem biztosít

Hagyjatok fel minden reménnyel...

Elhanyagolt, ócska épület az Ezredévi Emléktér: Szociális Munkásbiztosító Pénztár. A kapu alatt kopott tábla: Sebészet, szemészet és belgyógyászat... Hol, mikor rendelnek? A folyosók tele beteg emberekkel, síró gyermekekkel munkásasszonyok, tisztviselők, valami kétségbeesett együvértározásban, szenvedésekben és kínlásban.

A Munkásbiztosító rossz híre van Váradon. Aki ide kerül, nem mehet sehova, az már nem mehet a legolcsóbb orvoshoz sem, annak már nincs hitele a patikában, annak már csak az van, az utolsó kényszerített és elkerülhetetlen végzete, hogy idejön a Munkásbiztosítóhoz, noha tudja, hogy ez mit jelent.

A folyosókra kiáradt orvosság szaga valami kórházi, valami szanatóriumhoz hasonlít tisztaságot feltételezne. Ez azonban kétségtelenül hiányzik.

Ez a vén, kimustrált épület piszkos. A falak szürkék és légyköpöttek, a rozoga ajtók nem csukódnak. Három rendelőnek, egy, apró kis várószobájuk van. Ebben a szobában ülnek és várnak összeszűszülve a betegek, férfiak és vegyesen, nők, gyerekekkel. Ülnek valami elképzelhetetlen hittel s megmagyarázhatatlan kitartással, hogy majd itt meggyógyulnak.

A belgyógyászatra igyekvők nagyrésze tüdőbeteg, ezeknek állandó köpésük kibírhatatlan a többi számára. Rekedt, köhögés, mely pillanatonként tör elő. A többi veneriás vagy szembeteg, rengeteg a trachomás.

Dante a Francella-völgyben írta a Poklot, hol ettől a völgytől a munkásbiztosító várószobájuk, hol van egyik képtől a másik? Ez a hely szörnyűbb a pokolnál. A beteg itt meghal. A tüdőbeteg szembajt kap és tuberkulózist a trachomás. Itt megbetegszik, aki a betegjét kíséri és a beteg sohasem gyógyulhat meg.

A leglátogatottabb a tüdőosztály. Külön rendelés nőknek és férfiaknak. A rendelő óra kezdetén vagy harminc beteg tódul be egyszerre a rendelőszobába. A levetett ruháknak nincs elég fogas és a ruhákat egymásra dobják. Itt hatalmas a demokrácia. A banktisztviselő és a villanyoskalauz inge egymásra kerül. Egymásra vetkezik az önálló órás

megcsókolt-e már valaki asszony, vagy lány ezen a világon?

Idegen embernek kellett köznén jönni, hogy megismerjük Armin. Idegen embernek kellett eszünkbe juttatni, hogy elment és rég nem láttuk már.

Szeretnék Arminnal, ha visszajött, tegeződni. Kinyújtani neki a kezemet és azt mondani: Szerousz!

De nem úgy tegeződni, ahogy eddig tettük vele, hogy nevetve odaszólunk neki, két asztal között, nevető emberek között,

és az egyik malom lisztes kocsisa. Hőmérő kettő van, ez vándorol fertőtlenítés nélkül betegtől-beteghez. Nem egy gyengébb idegzetű ember kirohan a szobából, nem ritkaság, hogy lemondva a gyógyulás esetleges lehetőségéről, elmenekül.

Az orvosok kitűnő specialisták. Erről szó sincs, de mivel gyógyítsanak?

A Munkásbiztosító gyógyszerárából legfeljebb codein és aszpirin kerül ki, esetleg egy kis édes szirup. Külföldi gyógyszereket nem tart a Munkásbiztosító, erre sincsen pénz.

Azoknak a szerencsétleneknek, akik idekerülnek, komoly kezelésre lenne szükségük. Gyógyszerekre, tiszta levegőre, pihenésre.

Amióta az első hetet a munkaadó fizeti, az új törvény értelmében, azóta a táppénznek az első héten nincs semmi akadálya. A második hét azonban, amit a Munkásbiztosítóknak kellene fizetni, már nehezebb. A táppénzt csak a legkritább esetben adják meg.

Pedig a Munkásbiztosító Pénztár ma már nemcsak az önálló kisiparosokat, ipari és mezőgazdasági munkásokat és tisztviselőket, hanem a háztartási alkalmazottakat is tagdíjfizetésre kötelezi. Mire fordítják a felduzzadt jövedelmeket?

A sebészetben egy fiatal munkás jelentkezik. Ujjait összetörte a gép. Az összeroncsolt ujjakból ki kell szedni a csontszilánkokat.

A beteget leültetik egy székre. Lefogják, s az orvos, aki különben elsőrangú operátor, minden fagyasztás vagy helyi érzéketlenítés nélkül négyfelé vágja a beteg ujját és megkezdi a csontszilánkok kikapcsolását.

Husz-huszonöt kötözésre váró beteg hallgatja az áldozat kétségbeesett ordítását. Szeretnének kirohanni. Hát ez vár rájuk is? Egy leány elájul és egy idősebb asszony szintén.

És mindez azért, mert a pénztár nem ad fagyasztót. A pénztár igazgatójának nem fáj, hogy a sebészetben megkínózzák a betegeket. Ő ezt nem érti és nem érzi. Az igazgató ur sportol és az idegei kitűnnek.

A gyógyszerár előtt találkoznak az összes rendelők betegei. Üres üvegek a betegek kezében, mert a tábla könyörte-

ahogy féloállról beszélünk vele, hogy mindenki nevésszen rajta. Tegeződni vele, hogy úgy lássék, miénk a fölény és másoda egyszerűen a humorunk, mikor odaszólunk neki: Szerousz Armin. Nem úgy. De okosan és komolyan, úgy tegeződni, ahogy azzal tesszük, akit nagyon tisztelünk, mert valaki egyszerű ember, mert valaki mindenkinél nagyobb, mert csoszogó lépteivel, félrehúzott, röhögő szájával szétosztja koldult pénzét a krumpliföldeken.

lenül figyelmeztet: „Kanas orvosságot csak hozzávaló üveg ellenében adunk”. A gyógyszerár előtt órákig álldogálnak a betegek.

— Őt éve vagyok a pénztár tagja — mondja egy fiatal munkás s most, hogy beteg vagyok, ezt a szirupot adják nekem. A tüdőm van megtámadva és sziruppal itatnak...

Minden héten egy félnapot töltök itt — mondja egy munkáslány — ez senki sem fizeti meg. Ma orvosságot senki akartak adni, mert nem hoztam üveget.

Csupa elkeseredett hang, csupa lemondó fej a legyintő kéz.

Pár héttel ezelőtt valaki ezt írta a kárpura: Hagyjatok fel minden reménnyel. A dantei mondat eloróza után megindult a nyomozás, megindították a vizsgálatot.

Mikor indítják meg már a vizsgálatot a Munkásbiztosító ellen?

Hova lesz a pénz, hova a befizetett rengeteg pénz?

Ki vállalja a felelősséget annak, hogy emberéletek kallódnak és pusztulnak a nemtörődömség, a piszok s a bacillusok szörnyű infernójában?!

Lehozom a csillagokat...

Ez nem a műdából ellopott slágersor. Nem. Ez egy újfajta nagyváradai megéltetés.

Azelőtt azt mondták az emberek: Nyitok egy kis üzletet, dolgozni fogunk én is, meg a feleségem, majd csak megélek valahogy... Azt mondták: Leteszem az érettségit és bankba megyek, majd csak emelkedem lassan... Azt mondták: Veszek kis házat szőlővel, kerttel, meglesz a mindennapra vajom...

Most azt mondják: „Lehozom...”

Mindenki „lehoz” valakit és mindenki azon gondolkodik Váradon, hogy kit volna jó „lehozni”. Például mi jobb: Jeritza, vagy Lauris? Karinty, vagy Nagy Endre?

Már volt Váradon író, énekes, táncos, híres, nagyszerű és világhírű. A klubok versenyeznek egymással, ki mit nyújtson.

A közönség el van kényeztetve a sok „lehozás”-ba és már nem igen megy könnyen. Ha „csak” Bazilidesz Mária énekel, vagy „csak” Bartók játszik, nem megy el. Hallottunk már ilyet — mondják. Rádióban hallja az ember...

És nemcsak klubok, de magánembereknek is igen nagy része hoz le hírességeket. Igen „lehozzák a csillagokat”. Filmszínészeket, írócsillagokat és énekescsillagokat.

A napokban történt, hogy egyik közismert ügyvéd feleségének azt mondták: Remarque fog felolvasni két hét múlva az egyik klubban. Önagysága csóválta a fejét és a végén azt mondta: — Nem megyünk, már elég volt, nem mondom, ha valami különösét hoznak...

A klubtitkár hirtelen megundorodva önagyságát, azt mondta: Kérem, hiszen lesz jobb is, például Shaw is terveh van véve és a welsi herceg is... már Chaplinnel is levelezünk...

Önagysága milderre nem reagált, a klubtitkár végül, idegei végős feszültségén, a legnagyobb hazudta... elárulhatom nagyságos asszonyának, de senkinek se mondja, tavaszra Ghandit hozom le... Ghandit és hatvanezer páriát... nagyszerű revübe fogom aplikálni... nos, ehhez mit szólna?

Ghandi — felelte önagysága — nem rossz... hatvanezer pária revübe... látja, ez még menni fog, ehhez én is elmegyek, de ne hogy megint negyven lejes helyárák legyenek, akkor inkább otthon maradok...

FINTA ZOLTÁNNAK és HUSZÁR EMILNEK,

a B. L. munkatársainak közös műve, s

„KÖKERESZT”

amely a B. L. január havi ajándék-regénye.

Páratlanul érdekes, rávilágító és a mai bukaresti szegénysorsu margyarság helyzetét vetítő egész ez a könyv, amely nemcsak mint regény izgalmas és értékes, hanem mint kortörténelmi dokumentum is megérző.

A B. L. minden előfizetője számára tarthat erre a könyvre.

A B. L. minden olvasója megkaphatja a pompás regényt, ha a lapban megjelent szelvényeket összegyűjtötte és akár a megbízott kezeihez, akár közvetlenül a kiadóhivatalhoz beküldi.

A regény kezelési díjában olvasó és előfizető egyaránt 4 lejt fizetnek.

WATERLOO A PARFÜMGYÁRBAN

Francois Coty, a korzikai kalandor szédületes pályafutása és drámai hanyatlása

Páris, január 28.

Igen finom parfümököt és igen ostoba napilapokat „szült”.

A parfümökön százmilliókat keresett. A napilapokon százmilliókat vesztett.

Ma szegény ember. Relative. Öt-hat esztendővel ezelőtt még a leggazdagabb franciának számított. Ma, ha meghalna, alig maradna több 20–25 milliónál.

S ez még szerencsés eset volna. Az örökösök szempontjából. Mert ha nem ma, hanem holnap hal meg, akkor ez a 20–25 millió is veszélyben forog. Szörnyű szériában van. Semmi sem sikerül neki. Minden kicsuszlik a lába alól. Egész energiáját, teljes vagyonát, minden tehetségét a diktatura, a nemzeti gyűlölködés, a szennyes indulatok érvényesülésének kockájára tette fel. S amikor e célkitűzések világszerte érvényesülni látszanak, amikor a horogkereszt fényeskedik a félvilág felett, amikor a hóhér és a kötélnemzeti tényezők, akkor ő elhanyaglik, megbukik, aláhull, mint figura, amelynek elszakadt a madzaga, egy marionette-színházban.

KORZIKAI SZÜLETETT COTY,

aki, noha a leghabzabb francia hazafi, olasz származású, olasz anyanyelvű s fiatal éveiben a Spoturno névre hallgatott. A Coty nevet, amely igen előkelő csengésű, később vette csak fel. Egyéni elhatározásból, minden hivatalos engedély mellőzésével. Még pedig nem csupán azért, mert az arisztokratikus Coty jobban megfelel neki, mint a szintelen, kispolgári, Spoturno. Hanem azért is, mert az utóbbi név gyakran szerepelt aktákon. Rendőrségi nyilvántartókban. Periratokban, ahol a vádlottat jelentette. Talán börtönügyi naplókban is.

Utóbb, amikor Spoturno Cotyvá vedlett, milliárdossá vált s már-már egy látszott, hogy beül Franciaország diktátori székébe, ezek az akták végérvényesen eltűntek. Ez azonban nem mosta föl a Spoturno-Coty polgári becsületét. Eltek még a tanuk, akik nem voltak hajlandók hallgatni. S ezeket nem lehetett oly egykönnyen eltüntetni, mint az aktákat. De ettől függetlenül, Coty, az arisztokratikus névvel nem vett fel arisztokratikus erkölcsöket is. Maradt, aki volt, korzikai dió. Kétes kondottieri. Parfümje ugyan kitűnőnek bizonyult. A hölgyek szerint. De az üzletei mindig gyanúsak voltak. A háború alatt „hadianyagban” dolgozott: sibilás, szállítás, csempészés. A háború után, a frank összeomlásának idején a hazai értéket igyekezett tőzsdei manőverekkel alászni. Hatalmas adóssági perek indultak ellene. Egyéb visszaélések is bíróság elé kerültek. Végül nem fért kétség hozzá, hogy Coty kalandor.

A legfelsőbb tízezer és a politika előkelőbb világa sohasem fogadta be a korzikait. Előlták maguktól. Elnéztek fölötté.

A TOME

azonban nem ismeri a kulisszák mögötti dolgokat, a tömegnek ordítani kell s visszatapsol rá. Coty erre a tömegre épített.

Rendkívüli becsvágy duzzasztja. Korzikai. Esetleg holmi napoleoni pályafutás kódlik előtte.

A parfüm, a sibilás, csempészés, valuta-üzérkedés, adómanőver és egyéb családias fantasztikus vagyon urává tette. Ezzel a pénzzel Coty meg akarja venni a tömeget, hogy ez majd hátán bevigye a parlamentbe, a miniszteri székbe, a diktátori fotóba, a... ki tudja, miről álmodik egy ilyen Spoturno?

Megvette a Figarot, Franciaország egyik legrégibb, legtekintélyesebb napilapját. Ennek nyilvánosságát azonban keveselte. Tehát megalkototta az „Ami du Peuple”-t. A „Nép Barátja.” Ez volt a címe a nagy forradalom idején Marat újságjának. A „Nép Barátja”-ban Marat azt követelte, hogy a reakciókat, a sibileket, a hadinyerészkedőket vigyük hóhérbárd alá. A igazi „Ami de Peuple” meg akarta fojtani a Spoturno-féle egyéniségeket. Ehelyett Spoturno gyanus arannyal ráült az „Ami de Peuple” nyakára.

Ezt a lapot naponta háromszor jelentette meg és példányonként 10–10 centimejével árusította. Potom ár. Az önköltségen jóval alul. Napi egymillió példányban. Egymillió újságra ráfizetnie!

Ebbe csak belepusztulni lehet.

Igaz, Coty haladt a siker felé. Óriási olvasótáborra volt. Lelkiismeretlenebb, szennyesebb, uszitóbb, mérgezőbb, féktelenebb újságokat nem adtak még ki, mint amilyenek az övéi voltak. A német még most is: sale boche. A külföldi munkás: méteque. Nemzetiség, faj, felekezeti területen egyaránt izgatott és szította a gyűlöletet Coty.

A korlátoltság, az ostobaság kiváló professzor. Hamarosan gárdája alakult ki. Hatalomnak számított. Bűnpereit nem merték tárgyalni. Miniszterek tárgyaltak vele. A jövő hatalmasságának számított.

Egy-két évig. Amíg a százmilliókból tartotta.

Ma, mondom, földhözragadt ember. Alig van már 20–25 milliója.

MADAME COTY

jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy Coty csilloga oly gyorsan lehanyatlott. A valóper során ugyanis önagsága visszakövetelte a hozományát. A bíróság megítélte a követelést.

Egy lapban ma azt olvasom, hogy Cotynak kerek 500 millió frankot kellett fizetnie. Fél-milliárdot. Lehet. Annyi bizonyos, hogy a summát nem tudta készpénzben letenni. Résztletben törlesztett. E pillanatban 130 millió frankkal tartozik még. Erre az összegre a volt asszony végrehajtást kért.

Ez azonban csak epizód lehetett az összemérés történetében. Maga a lényeg az, hogy Coty ostoba hazárdot játszott. Rosszul „kalakult.”

Ha még egy-két évig húzza, ha van pénz tovább éleszteni a gyilkos sovinizmus és gyűlölet lángját, akkor a számítás bevalik.

De a pénz előbb fogyott el, mint ahogyan a diktatura megjött volna. S félni kell, hogy most már a diktatura sem jön meg, mivel a pénz elfogyott.

Kalandor volt, meggazdagodott, nagy hazafi lett s ekkor kellett volna neki felugrani az emelvényre.

Eltévesztette az ugrást. Lezuhant.

m. l.

A mindennapi száraz kenyér utáni keserves hajsza kergeti életveszedelembé a málnásfürdői vasuti kőbánya munkásait

Negrea osztálymérnök nyilatkozata

Csikszereda, január 28.

A málnásfürdői vasuti kőbányában legalább szinte minden héten szerencsétlenség történik. Az egymástérő sebesülések már nem egy esetben végeztek halállal, vagy sirig tartó munkaképességgel. Az emberi sorsok felől kiadott hivatalos jelentések minden egyes esetben megállapították, hogy a szerencsétlenségért kizárólag a munkásokat terheli a felelősség.

E jelentések nyomán önkéntelenül fölmerült a kérdés, hogy csupa életunt emberek dolgoznak-e a málnásfürdői kőbányában? Olyan emberek, akik minden messzemenő ovintézkedés ellenére is önként keresik a halált, vagy az örökös félszégességet, mert ellenkező esetben teljesen hihetetlen, hogy az egymástérő és súlyos kimeneteli sebesülések ellenére sem vigyáznak az életükre.

Felkerestük Negrea mérnököt, a csikszeredai osztálymérnökség vezetőjét, akinek hatáskörébe tartozik a felügyelet is.

Kérdéseinkre Negrea osztálymérnök a következőkben szögezte le véleményét:

— Mi messzemenő intézkedéseket tettünk, hogy a kőbányában semmiféle szerencsétlenség ne fordulhasson elő. Állandó őrt tartunk, akiknek csupán az a kötelessége, hogy a munkásokat a robbantásra figyelmeztesse és a veszélyes területekről erőszakkal is távolítsa el.

— Robbantás után a bányát ténylegesen vezető mérnök felülvizsgálja a terepet és kijelöli azokat a helyeket, ahol a munkások veszély nélkül dolgozhatnak.

— Nem tehetünk arról, hogy a munkások nem tartják be a parancsokat és az alkalmazott rendszabályoknak, saját érdekükben, nem vetik alá magukat.

A mérnök további előadása során aztán kibontakozik a szerencsétlenségek szociális és mai időskor rettenetesen jellemző háttere. Negrea mérnök szerint a CFR bányájában csak akkord munkásokat alkalmaz. Aszerint kapnak ezek az emberek fizetést, hány kőbányát követ termelnek naponta. Az egységárat nem volt hajlandó megmondani s éppen ezért jogosan következtethetünk arra, hogy azok nem valami magasak. Alig fedezhetik a szerencsétlen munkás napi nyomott megélhetőségét.

A kőbányászás pedig nem egyszerű munka. Rengeteget kell dolgozni, míg egy kőbányát követ össze lehet hozni és törni. Így aztán, robbantás után, minden figyelmeztetés ellenére, eszeveszetteként rohanják meg a munkások a robbantási területet, hogy könnyebben hozzáférhető és kevesebb munkával feldolgozható anyaghoz jussanak. Hajtja őket a kereseti vágy, a pénz, amire szükség van a család miatt. Hogy közben egy későn robbanó dinamit-patron halálukat okozhatja, vagy a robbantás nyomán meglazult, lezuhanni készülő hatalmas kő örök életükre munkaképtelenné teheti, eszükbe sem jut, csak a könnyen, kevesebb munkával összegyűjthető kőbányák kővelebegnek szemük előtt.

Pillanatra megdöbben a kenyér után hadakozókat egyik vagy másik társuk tragikus vége, de másnap már ujult erővel tör ki a ház, mert kenyert kér otthon a család, azt pedig másképpen megszerezni nem lehet.

Ez a rettenősen borzalmas helyzet derül ki a maga megdöbbentő valóságában Negrea osztálymérnök szavaiból. Ezért van annyi súlyos szerencsétlenség a málnásfürdői vasuti kőbányában.

Egy rendőrség — három kvesztor

A régi, akit nem lehet elmozdítani és elmozdították

Az új, aki benne ül a székben

A legujabb, — akit nem akarnak elfogadni

Szatmár, január 28.

A régi „szép” időkre emlékeztető állapot van a szatmári rendőrségen, ahol a tisztviselők lázas izgalomban tárgyalják a fejleményeket. A naiv olvasó nehogy azt higgye, hogy valami rablógyilkosság vagy kasszafurás történt.

Az izgalom oka merőben más.

Az izgalom oka az, hogy ki lesz a rendőrkvesztor?

Mert jelenleg három van.

Az egyik Pausán Gábor, a nemzeti-parasztpárti rezsim alatt volt a rendőrség vezetője. Őt a liberális kormány első napjaiban felmentették állásától és az oravica rendőrség élére küldötték. Szatmáron kvesztura van. Oravicán a rendőrség vezetője nem „kvesztor”, csak „policiáj”, azaz magyarul rendőrfőnök.

Pausán éppen ezért a kinevezést sérelmesnek találta. Nem fogadta el az oravicai kiküldetést és sürgősen harmincnapos betegszabadságot kért, amit meg is kapott. Ezzel egyidejűleg keresetét indít a belügyminisztérium ellen, tekintettel arra, hogy ő véglegesen kinevezett kvesztorra volt a szatmári rendőrségnek és így nem lehet egyszerű rendelettel leszállítani a rangról. Csupán fegyelmi uton lehetett volna eltenni, de nem követett el semmi olyasmit, ami egy esetlegesen megindítandó fegyelmi vizsgálat sikerét biztosítaná.

Igy tehát Pausán Gábor, a jelenleg szabadságon lévő rendőrkvesztor, az első számú főnöke a szatmári rendőrségnek.

A második számú főnök: Nistor Vilám, akit a liberális urak nevezett ki. Ő Resicáról jött. Átvette a rendőrséget és megkezdte a munkát. A közönséggel szemben feltűnően előzékenynek, szívélyesnek mutatkozott úgy, hogy rövidesen mindenki rokonszenvvel nézte működését. Nagyon fontos az is, hogy nagybányai származású ember lévén, ismeri jól a helyi viszonyokat és adottságokat, azonkívül tökéletesen beszéli a magyar nyelvet, ami egy ilyen kisebbségi karrakterű városban, mint Szatmár, szintén kedvezően esik beszámítás alá.

Nistor Vilám tehát jött, látott és győzött.

Illetőleg ő is és mindenki azt hitte, hogy győzött, mert hiszen ténylegesen gyakorolta a hatalmat. Benne ült a kvesztori székben.

Időközben azonban történt valami.

Nevezetesen a liberális párt megyei ta-

gozatának elnöke, a nagybefolyású dr. Dragos Teofil tragikus körülmények között elhunyt. Amíg élt, korlátlan hatalma és korlátlan befolyása volt a kormány-nál. A megyében minden úgy történt, a hogy dr. Dragos Teofil akarta. És rendszerint mindig jól akarta, mindig úgy, ahogy a megyének és a közönségnek az érdekei kívánták. Például — mint e sorok írójának az utolsó intervjua során kijelentette — Nistor Vilámot azért pártolta és azért akarta, hogy ő legyen a rendőrkvesztor, mert ez a Nistor Vilám évekig a határrendőrségen teljesített szolgálatot és ennek ellenére szegény ember maradt. Dragos Teofil nagyszerűen ismerte a viszonyainkat és tudta, hogy ha valaki a határrendőrség szolgálatából, mint szegény ember jön el, úgy az csak becsületes ember lehet. Ez volt a szempontja, amikor Nistor Vilámot kinevezette a szatmári rendőrség élére.

Közben azonban Dragos Teofil — a vármegye szerencsétlenségére — meghalt. A szavát már nem tudják meghallgatni Bukarestben és így Szatmár szabad vadászterületté vált.

Ennek az eredményeképpen különböző pártfogások kezdenek érvényesülni.

Ez a magyarázata annak, hogy a tegnapi nap folyamán megjelent Szatmáron a harmadik rendőrkvesztor is: Dumitrescu J. Dumitru volt galaci rendőrkvesztor személyében. Dumitrescu hosszú évekkel ezelőtt már volt Szatmáron és akkor rendőrprefektusi minőségben vezette a rendőrséget. Közben egy házat is épített magának, ami itt maradt akkor is, amikor Dumitrescu, a nemzeti-parasztpárt kormányrajutásakor hirtelen elhelyezték. Dumitrescu a háza hozta vissza Szatmára. Amíg dr. Dragos élt, nem sok reménye volt a visszakerülésre, most, hogy Dragos meghalt, érvényesült nagy pártfogójának ereje és tegnapelőtt a meglett Nistor Vilám táviratot kapott a belügyminisztériumból. A távirat közölte vele, hogy visszahelyezik Resicára és helyét Dumitrescunak adja át.

Huszonnégy órával a távirat megérkezése után, befutott Dumitrescu is.

At akarta venni a hivatalt.

Csak akarta, de nem tudta.

A vármegyei prefektus ugyanis egyelőre nem hajlandó bevezetni a hivatalába az új rendőrkvesztort. Ő még nem kapott erre vonatkozólag értesítést Bukarestből.

Nistor rendőrkvesztor is tiltakozik az ilyen expressz-gyorsasággal elintézt kinevezés és menesztés ellen.

Őt kinevezték — ő marad.

Hir szerint a liberális párt vármegyei tagozata is beavatkozik a dologba, még pedig Nistor Vilám érdekében.

Megindultak hát a közbenjárások mind a két rendőrkvesztor érdekében.

Az egyiket a vármegye prefektusa, a liberális párttagozat és a közönség akarja.

A másikat állítólag Marinescu bukaresti rendőrfőnök pártfogolja.

A harmadik pedig várja, hogy helyezze vissza állásába.

Ki lesz az erősebb?

Ebben a pillanatban nem lehet tudni. Egyelőre nagy az izgalom a rendőrségen és a rendőrök nagyot köszönnek mindhárom kvesztornak, mert nem lehet tudni...

Lehet, hogy mire e sorok megjelennek, már egy negyedik kvesztor is harcolni fog a szatmári rendőrségi „báronyszékiért...”

(b. l.)

Csehszlovákiai magyar panasz a Népszövetséghez

Genf, január 28.

Szülő Géza csehszlovákiai magyar kisebbségi képviselő, több képviselőtársával közösen tiltakozó beadványt intézett a Népszövetség intézőbizottságához, amelyben a Prágai Magyar Hírlap többszöri elközbása és huzamosabb időre való betiltása miatt emelt vádat.

A beadvány a Népszövetség útján arra kéri a cseh kormányt, hogy az elközbások és betiltások által okozott kárt térítse meg.

Megalakult az új szerb kormány

Belgrád, január 28.

Sándor szerb király szombatán aláírta az új kormány kinevezését. Az Uzunovics kormányból kiharadt Srkszics volt miniszterelnök, Valoszinnek tartják, hogy az új kormány végrehajtja azokat a keletlen adóemelési intézkedéseket, amelyek elől az előző kormány meghátrált.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Bulgária 324 lejben állapította meg a buza árát

Szófia, január 28.

A bolgár miniszttertanács legutóbbi ülésén végleg elhatározta a buza és rozs monopólium-gazdálkodásának bevezetését. A gabona vásárlását és kivitelét az állam által megszervezendő gabonavásárló- és exportáló-bizottságra ruházzák.

Az állam az új monopólium bevezetésével szeretné pótolni azokat a veszteségeket, amelyek a gabonatermelő kisgazdáknak nyújtott állami támogatás során érték. A monopólium bevezetéséről szóló rendelet és végrehajtási utasítás a napokban jelenik meg. A miniszttertanács a buza bevásárlási árát kg-ként 2.70, a rozsét pedig 1.40 lévában állapította meg. Egy léva 1 lej 20 baninak felel meg.

A közgazdaság hírei

ÚJ ORSZÁGOS VÁSÁROK

(Bukarest) A földművelésügyi minisztterium a következő állatvásárokat megnyitást engedélyezte: Farkaszo (Szatmár-egye) hat évi-vásár. Február, április, június, augusztus és október hónapok első hétfői és keddi napjai közül kell kiválasztani a vásárpapokat. — Kápolnok-monostoron pótvásárt engedélyeztek minden év január 30 és 31-én.

BÉCSNEK MÉG MINDIG NEM KELL ZSIR

(Bécs) Szalonna iránt az érdeklődés növekedett a bécsi piacon, a zsír azonban még mindig elhanyagolt és a forgalom gyenge. Árak: sózatlan, nyers szalonna, nehéz áru 1.65 schilling, közép 1.55, könnyű 1.50, sertésszár 1.80—1.85 schilling kilogrammonként.

KEDVEZMÉNYES VASUTI JEGYEK A LAIBACHI VÁSÁRRA

(Bukarest) A vasut vezérigazgatósága 50 százalékos kedvezményt engedélyezett csak a visszautazásnál, a jugoszláviai Ljubljánban 1934 június 3—15 és szeptember 9—15 között tartandó mintavásár résztvevőinek. A kedvezményt élvezik azok a más országból jövő vásárlókat is, akik csak keresztülutaznak Románián. A kedvezmény csak személyvonatra vonatkozik, gyorson vagy rapidon meg kell fizetni a különbözetet.

TERMÉNYARAK

(Bécs) Bécsben gyenge irányzat mellett a forgalom csekély volt. Buzában az üzlet szűk keretek között mozgott, mert a malmok általában tartózkodtak a vásárlástól. Magyar buzában nagyobb mértékű kínálat indult meg, úgyhogy az árak kissé lemorzsolódtak. A rozspiac tartott, az árak változatlanok. A tengeri irányzat szintén gyengült, a fogyasztás nagyon rossz, a kínálat viszont, különösen Jugoszlávia részéről, erősen emelkedett. A takarmányárpa piacán sem bonyolítottak le nagyobb forgalmat, kínálat román és jugoszláv áruból volt.

OLCSÓBB CUKROT A MÉHESZEKNEK

(Bukarest) Az erdélyi mezőgazdasági egyesületek közbenjártak a földművelésügyi minisztteriumnál, hogy leszállított áron kapjanak cukrot a méhek élelmezésére.

A CUKORRÉPA ÚJ ÁRA

(Bukarest) A legfőbb cukorbizottságot február 1 és 15 közötti időben összehívják, hogy megállapítsák a cukorrépa árát és rendezzék a termelők és gyárak közti ügyeket.

EGÉSZSÉGÜGYI ÉS BEHOZATALI KORLÁTOZÁSOK

(Bukarest) A hivatalos lap január 26-án száma eltiltja a lengyelországi, varsói és lodzi vajdaságokból a sertések, juhok, szarvasmarhák és más olyan állatok vagy áruk behozatálát, amelyek terjesztői lehetnek az ott uralkodó ragályos állatbetegségeknek. — Ugyanakkor a földművelésügyi minisztterium növényvédelmi osztályának igazgatósága közli, hogy berlini kereskedelmi attasénk értesítése szerint Németország gyümölcsöket, virágokat és virághagymákat és csemetéket csak növényegészségi bizonyítvány kíséretében enged be, amely bizonyítja, hogy sem növényi, sem állati élősködők nem támadták meg a beviendő cikkeket.

A kontingentálás nem szűnik meg, mert a megszüntetés 12 milliárd lejbe kerülhetne

Egyetlen kontingentálási bizottság marad és lényegesen megenyhül a kontingentálás formasága

Bukarest, január 28.

Az árubehozatal kontingentálásának, helyesebben a kontingentálási rendszer módosításának kérdése még mindig vajdudik. A liberális párt ellenzéki korában a szabad kereskedelem mellett tört lándzsát és azt hirdette, hogy teljesen megszünteti a kontingentálás rendszerét. Kormányra jutva azonban, meggyőződött róla, hogy a dolog nem intézhető el ilyen egyszerűen és sem a belső, sem a világgazdasági viszonylatok nem alkalmasak ilyen radikális és hirtelen rendszerváltozásra. Így tehát Assan ipar- és kereskedelemügyi miniszter hozzájárította a kérdés tanulmányozásához azzal a gondolat, hogy mégis jelentős módosítást és könnyítést hajtson végre.

A kontingentálási rendszer fenntartását követeli a Banca Nationala is, amelynek nevében Mecu Ilie vezérfelügyelő terjesztett elő beadványt az ipar- és kereskedelemügyi minisztteriumhoz. A beadvány szerint jelenleg mintegy 12 milliárd lejnyi deviza folyik be külföldről a Romániából exportált áruk fejében.

Ebből az államadosságok fizetésére mintegy 4 milliárd kell, maradna tehát az ipar és kereskedelem szükségleteire 8 milliárd. Ebből elsősorban a „devizatermő” iparokat kell ellátni, mint például a petróleumipar, azután ama nagyiparokat, amelyek jórészt belső nyersanyagokat használnak és belföldi munkásokat foglalkoztatnak. Azután jönne a többi ipari és kereskedelmi ág. Figyelmébe ajánlja továbbá a beadvány a minisztteriumnak a kompenzációs rendszert.

A kormány sok tekintetben helyesnek találta a fejtegetéseket, maga is fontosnak tartván a nemzeti valuta védelmét és a devizakészletekről való gondoskodást. A kormány azonban még sok mindenre kell tekintettel lennie. Pontos a külállamokkal való kereskedelmi viszony, mert azok a korlátozásokra korlátozásokkal vágnának vissza, ami végeredményben Románia exportját érintené. De nem hagyhatja figyelmen kívül a kormány a kereskedők és iparosok szükségleteit is, amelyek számos beadvány formájában találtak kifejezést az iparos-

szövetség, a kereskedelmi kamarák szövetsége és más szakmabeli szervezetek részéről.

A kérdés tehát alapos megfontolást igényel. A kormány gazdasági bizottsága a napokban tárgyalta a kérdést, de a gyakorlati döntéseket elhalasztották, hogy a tagoknak idejük legyen alaposan megfontolni a teendőket. Egyelőre csak annyi hírlik, hogy az egész kontingentálási rendszert és a bizottságok felépítését leegyszerűsítik. A jelenlegi bizottságokat megszüntetik és csak egyetlen bizottság marad, amelyben helyet kap a gazdasági jellegű minisztteriumok, a pénzügyminisztterium, a Banca Nationala, az iparosok és kereskedők egy-egy képviselője. Ez a bizottság állapítja majd meg a kontingentálási rendszer gyakorlati alkalmazását és a devizáknak a kereskedők és iparosok közti elosztására vonatkozó módokat. Pontosan megállapítják majd azt is, mivel, hogyan és mikor kell igazolni a kereskedőknek az árubehozatalt, hogy ilyenformán azok ne legyenek kitéve önkényeskedéseknek.

A legtöbb sertést Ausztriába, a legtöbb marhát Olaszországba exportáljuk

Bukarest, január 28.

Románia az elmúlt év decemberében 1700 drb. (novemberben 1897) szarvasmarhát, 5913 (5812) drb. sertést és 800 (1000) drb. juhot exportált. Ebből Ausztriába 592 drb. szarvasmarha és 4516 drb. sertés, Csehszlovákiába 1397 drb. sertés, Palesztinába 95 drb. szarvasmarha, Görögországba 154 drb. szarvasmarha és 800 drb. juh, Olaszországba pedig 859 drb. szarvasmarha került.

Az 1933. év folyamán Románia összesen 16.584 drb. szarvasmarhát, 116.420 drb. sertést, 1800 drb. juhot, 50 drb. lovat és 427.892 kg. friss húst exportált. Szarvasmarhából a legtöbbet — 9454 drb. — Olaszország, sertésből a legtöbbet — 79.789 drb. — Ausztria, friss húsból pedig a legnagyobb mennyiséget — 367.453 kg. — szintén Ausztria vette át.

A csehek együtt akarnak működni a román és osztrák faexportőrökkel

Programot ad a „Dredoma”

Budapest, január 28.

Néhány nappal ezelőtt alakult meg Pozsonyban a magyarországi faexportort lebonyolító társaság „Dredoma” néven. A szervezet legfőbb feladata a Magyarország felé irányuló faexport fejlesztése és biztosítása, a kontingenseknek a szervezet tagjai között való felosztása, a kontingensek kihasználásának ellenőrzése, az exportárak ellenőrzése, valamint a román és osztrák faexportáló szervezetekkel való együttműködés kiépítése a felesleges verseny kikapcsolására.

Maga a társaság nem fog üzleteket kötni. Legsürgősebb feladata a magyarországi faexportort lebonyolítása, a mintegy 7 millió csehekora értékű kompenzációs tengeri átvétele ellenében. A megfelelő kompenzációs engedélyeket már megkapta a társaság, amelynek székhelye Pozsony lesz.

A társaságnak külön kirendeltsége lesz Ungvárról, hol később külön titkárság felállítását is tervezik.

240 szeszgyáros jelent meg a kvóta döntőbírósi ülésén

Most már törvényhozási úton akarják szabályozni a kvóta-elosztást

Bukarest, január 28.

A napokban kezdődött meg a szeszgyártásügyi igazgatóság épületében az Argetoianu-törvény alapján megalakított döntőbírósi ülés azoknak a felelősöknek az elintézésére, amelyeket a szeszgyárosok még az 1927 évi termelési kontingensek megállapítása ellen annakidején benyújtottak. Ezeket a termelési kontingenseket tudvalevőleg később módosították.

A döntőbírósi tagjai voltak: Starcea táblai elnök mint elnök, Hotin, a szeszmonopolium igazgatóságának kiküldöttje és Erdős szeszszindikátusi elnök, mint a gyárosok képviselője.

Nemcsak a felelőseket benyújtó gyárosokat idézték meg, akiknek száma százon felül van, hanem a többi gyárosokat is, hogy mindnyájan felszólalhassanak érdekeik védelmében. Ilyenformán mintegy 240 szeszgyáros jelent meg a bizottság előtt. A lefolyt viták és megbeszélések során azonban sok ellenmondás merült fel és éppen a megjelentek nagy száma miatt a bíróság nem is jutott ahhoz, hogy érdemileg megvizsgálja és eldöntse a régen húzódozó viták ügyét. Közben egyik gyáros azzal vádaskodott Erdős igazgató ellen, hogy ő is részt vett a kontingensek megállapításában. Erre Erdős visszabuzódott a döntőbírósból, úgyhogy a bizottság 170 ej.

kiegészítése végett kénytelenek voltak március nyolcadikára halasztani a tárgyalást.

A tárgyalások során azonban szemmel láthatólag kitűnt az is, hogy a termelési kvóták problémája aligha intézhető a döntőbíráskodási úton. Technikai lehetetlenség 240 emberrel megvitatni a dolgot és a 240 gyáros eltérő érdekeit összeegyeztetni. Hir szerint az a terv merült fel, hogy törvényhozási úton teszik jóvá a kvótaelosztáskor történt aránytalanságokat és igazságtalanságokat.

A gyárosok maguk a tárgyalások befejeztével nagyjából kifejezést adtak elégedetlenségüknek, mert elintézés nem történt, viszont a bukaresti uttal tetemes költségeket csináltak, teljesen cél nélkül.

Harmincszázalékos áremelkedés a londoni gyapjuaukción

(London) Az idei londoni gyapjuaukción első sorozata január 16-án kezdődött. Az aukción a merino-gyapju 16 százalékos, a keresztiezt és durva gyapju pedig 25—30 százalékos áremelkedést ért el. Ez a számottevő árjavulás majdnem teljes mértékben igazolta a múltévi utolsó londoni aukción óta beállott tengerentúli rendkívül szilárd irányzatot. A gyapjuértékesítés megszervezésére vonatkozó tárgyalások előrehaladt stádiumban vannak és befejezésükhöz közelednek. Miután a szervezkedés célja az, hogy a gazdák a világpiaci árakkal arányban álló legmagasabb napi árat kaphassák, az eladástól való tartózkodás ezidőszereint indokolt.

BRASSÓI PIACI ÁRAK

Marhahús levesnek I. kg. 14 lej, marhahús levesnek II. kg. 9, marhahús pocsenye 34—36, sertéshús combja 26, káraj 32, zsirszalonna 28, zsír 36, tojás drb. 1.70—2, csirke párja 50—90 lej. — Élő állatok kilóra: Export ökör élőszulv kg. 8—10, sertés 17—20, igás ökör drb. 3000—5000, 16 drb. 2000—6000, 16 luxus drb. 10.000—16.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza q 440—460, rozs 260—270 árpa, sör 240—250, árpa, takarmány 150—200, zab 230—250, tengeri, szemes 190—200, lencse, nagyszemű 600—700, bab, fehér 280—350, burgonya 120—140 lej. Takarmányárak nagyban, per 100 kg: Széna, préselt 130—160, széna, laza 110—120, szalma, laza 55—65, korpa 160—170 ej.

A Stavisky-botrány fejleményei miatt

Megbukott a francia igazságügyi miniszter

A nagy szélhámos két kis büntőrsza előtt
ítélkezett a bíróság

Páris, január 28.

A Stavisky-ügy mindennap meghozza a maga szenzációját. Szombaton délelőtt, Raynaldi igazságügyminiszter bejelentette lemondását Chautemps miniszterelnöknek, mert a pénzügyi botrányokkal kapcsolatban őt is meggyanúsították.

A Stavisky-ügy azonban felzaklatta az egész pénzügyi világot. Mindenütt ellenőrzést vezettek be, azonfelül kutatni kezdték a régebbi nagyobb bankbukások történetét és részleteit is. Így került felszínre a „Sacasan-Holding” vállalat bukása, amelynek az igazságügyminiszter igazgatója s részvényese — egyesek szerint fő részvényese — volt. A jelentések, nyilván a még folyamatban levő vizsgálat miatt, nem számolnak be pontosan arról, milyen visszaélések történtek a Sacasan-Holdingnál, állítólag azonban — különösen az ellenzéki sajtó szerint — az igazságügy-

miniszter súlyosan belekeveredett az ügybe. Maga Raynaldi érélyes cáfolatokat adott a lapoknak.

Raynaldi lemondását különben nagy politikai izgalmak előzték meg. A szocialisták pénteken este közölték a kormányval, hogy ha a kompromittált Raynaldit nem menesztik, a legcsekélyebb támogatást sem tudják megadni a kormánynak. Ennek ellenére a péntek éjszakai minisztertanács után Chautemps miniszterelnök még mindig ellenezte Raynaldi lemondását. Szombaton délelőttre azután már maga a miniszter jelentette ki, hogy ügye tisztázásáig nem akarja jelenlétével megnehezíteni a kormány amugysem rózsás helyzetét. Valószínű, hogy az ellenzék legközelebb újabb parlamenti vihart támaszt. A kormány lemondásáról szóló hírek ismét felbukkantak és erősen tartják magukat.

dett minisztertanács a kormány lemondását eredményezte. Chautemps miniszterelnök vázolta a helyzetet a kormány többi tagjai előtt és kifejezést adott azon véleményének, hogy

leghelyesebb, ha a kormány azonnal lemond.

A minisztertanács igazat adott a miniszterelnöknek, aki az elnöki palotába szökött és benyújtotta a kormány lemondását. Lebrun elnök elfogadta a lemondást és az új kormány megalakulásáig megbízta Chautemps-t az ügyek vitelével.

STAVISKY HAMIS ÉKSZEREI

A Stavisky-ügyben különben lapjelentések szerint újabb kiderült, hogy Stavisky a bayonnei takarékpénztárt és az abban bizó közönséget nem is százmilliókkal, hanem egyenesen milliárdokkal károsította meg. Stavisky ugyanis nagyértékű ékszerek fejében mesébe illő összegeket vett fel a pénztárból, az ékszerekről azonban most kiderült, hogy egytől-egyig ügyes hamisítványok. Egyik lap szerint hárommilliárdra rug a bayonnei bankbotrány összkára.

Stavisky egyik régen folyó családi ügyében különben tegnap megtartották a tárgyalást. Arról az 1926-ból származó 10 milliós családi ügyről van szó, amelyben annakidején tizenkilenceszer halasztották el a tárgyalást s amelynek iratai nagyrészt „elkallódtak” a törvényszék irattárából. A bíróság mégis megtartotta a tárgyalást, mert a tényállás amugyis világosnak látszott. Stavisky felett már nem ítékeztek, de két büntőrsza, Simplicien és Schweifeld nevű ügynökeket 4-4 évi börtönrre ítélték.

Határozottan furcsa, sőt mulatságos elképzelni, hogy Dewar, aki tegnap a kolozsvári KKE pályán cikázott ördögön a jégén, fűgőn hajszovala ütőjével a higganyszerűen guruló golyót, valaha komoly ábrázattal, talárossan, hatásos védőbeszédet mond valamelyik rovoitmultugangszter-védené mellett. Különben, mit lehet tudni? Van ideje, hogy tanulmányait esetleg befejezze, hiszen olyan fiatal még. Legalább is annak látszik...

— Hány éves? — kérdezzük.
— Huszonkettő — válaszol habozás nélkül Dewar.

— Mióta hokkizik?
— Hat éves lehettem, amikor hozzákezdtem. Ezt a sportot általában csak úgy lehet tökéletesen elsajátítani, ha valaki hatulombolós korában lát hozzá. Alig akad Kanadában olyan hat éves gyermek, aki ne hokkizna! Bátran állíthatom, hogy Kanada a jégkorongjátók hazája!

Gyengéd kopogtatás hallatszik az ajtón. Magas, félkabátos ur szökö be: a turnézó pesti jégkorong-csapat menedzsere. Alig hisz a szemének, amikor látja, hogy „a fiúk már fenn vannak”. Hiszen még csak fél 12 van és ez a jégkorongjátók, amint tapasztalom, hajnalnak, még anynyinak sem, csak enyhe derengésnek számít.

— Jó lesz azért felkelni — szökö bátor-talanul, tört angolsággal, mintegy bocsánatkérőleg a zavarkodásért — a többiek már régen talpon vannak! Tizenkettőkor ebédelünk. Még van egy félórátok...

Az utóbbi mondatot olyan zordonan és olyan sötét arckifejezéssel mondja, mintha börtönőr lenne és a halálraítéltekkel közölné, hogy van még egy félórátok a kivégzésig.

Dewart cseppet sem hozza ki nyugal-mából a figyelmeztetés. Kényelmesen fészkelődik az ágyban. Ugy látszik, ál-mában elfelejtett a másik oldalra fordul-ni és most hozza be mulasztását.

— Jó népszerűnek lenni? — kérdezzük — mert itt minden kis srác, aki sporttal foglalkozik, tudja, hogy kicsoda Dewar? Kanadában is ilyen népszerűségnek örvend?

— A szülővárosomban, Torontóban mindenestre ismernek, mert ott több csapatban játszottam! — Kanadában „Skin”-nek („bőr”-nek) neveznek. „That’s my nickname!” (Ez a becenevem!) teszi hozzá nevetve.

Tényleg olyan, mint egy nagy darab bőr. Nyers és rugalmas.

— Hova mennek Kolozsvárról?

Dewar szeme áttöri a hotelszoba falát és a messzeségbe röppen...

— Budapestre, azután Milánóba! Sokan leszünk ott. Találkozót adnak egymásnak a nemzetek...

Karórámra pillantok és felállok.

— Már megy? — kérdezi Dewar.

— Természetesen — hangzik a szigorú válasz. — Önöknek is fel kell végre öltözködniük!

A szöke kanadai látja, hogy nincs más hátra. Panaszos sóhajjal, egy mártír arckifejezéssel kikászálódik ágyából, még egy sóvárgó pillantást vet a hívogatólag integető párnákra és a puha paplanra. Azután hősiessé elszántsággal öltözködni kezd...

Mennyit nyaggatják szegényt. Már délig sem hagyják a tudni! Gyorsan kell bédelni, mert délután tréning lesz. Illetve „edzés”, ahogy újabban mondják.

Szegény kanadai szűr! Hát élet ez? Kora dében felrángatják, hogy egyéket Szörnyű! Hallatlan!!!

Azért sok munkanélküli szívesen cserélne vele!

Nemes Ferenc

Lemondott a Chautemps-kormány

Raynaldi igazságügyminiszter lemondását Chautemps miniszterelnök elfogadta. Délután újabb minisztertanács ült össze, hogy döntsön a kormány további sorsáról. Félhivatalos jelentések szerint ezen a minisztertanácson Chautemps elhatározta az egész kormány lemondását.

Páris egyébként valósággal ostromított város képét mutatja. Az utcákon karhatalommal telt teherautók száguldoznak, hogy elejét vegyék az újabb tüntetéseknek. Az Action Francaise ugyanis szombaton estére ismét mozgósította híveit.

A közvélemény izgalma tetőfokra hágott.

A Petit Parisien szerint a Sacasan-ügy veszte lett az egész Chautemps-kormány. Ez az újabb botrány annyira megadta a kegyelemadókat a Chautemps-kabinetnek, hogy a miniszterelnök, aki a napokban még nagy harci kedvvel állta az ellenfél támadásait, most szánalmas magatartást tanusít.

Politikai körökben egészen biztosra veszik, hogy Chautemps még a keddi nagyvita előtt távozik.

A szombaton délután 3 órakor megke-

A budapesti rendőrség tisztázta a Kulcsár-féle betétkönyvhamisítás ügyet

A károsult Korda Kálmán ellen is eljárás indul „valutacsempészés” miatt

Nagyvárad, január 28.

A Kulcsár-féle betétkönyvhamisítási ügyben pénteken rendkívül érdekes átirat érkezett a budapesti rendőrfőkapitányság büntügyi osztályától a nagyváradai rendőrkészletre. A magyar- és franciayelvű átirat kimerítő részletességgel ismerteti azt a módot, amelyvel Kulcsár a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 5 pengőre kiállított betétkönyvét 7 ezer pengőre hamisította meg.

Azt is közli az átirat, hogy a budapesti rendőrség nyomozása szerint a Kulcsár-féle bravúros betétkönyvhamisítás ügyében a fővetkezőket sikerült kideríteni:

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Erzsébet-körúti fiókintézeténél megjelent Nobel Mór háztulajdonos a hamisított betétkönyvvel és

fel akarta venni az összeget. Ekkor derült ki a hamisítás. Nobel eleinte azt állította, hogy a könyvet közvetlenül Kulcsártól kapta. Később azonban bevallotta, hogy a könyv ugyan a Kulcsáré, de ő nem közvetlenül tőle kapta, hanem Nagyváradon élő sógorától, Korda Kálmán kereskedőtől, aki a betétkönyv ellenében jóhiszeműen hitelt folyósított Kulcsárnak.

Ezeket a körülményeket tisztázva, a budapesti rendőrfőkapitányság arra kérte fel a nagyváradai rendőrséget, hogy indítson eljárást Korda Kálmán ellen is, akinek a Kulcsár-ügyben az a büne, hogy a betétkönyv Magyarországra való átküldésével valutacsempészést követett el.

Nagyváradon most nagy érdeklődéssel várják a Kulcsár-ügy újabb fejleményeit.

még a korai felkeléstől, de tüstént felvilágosítja a szeme, mert angolul kezdünk vele beszélgetni:

— Hogy érzi magát Kolozsváron?

— Pompásan! — bólogat Dewar és olyat nyujt, hogy a rozoga szállodai ágy rugói megreccsennek — nagyszerű város és szép nők laknak benne!

Dewar lakótársa, ugyancsak szakmabeli, jóképű pesti „vagány”, helyeslő fejbólintással kíséri kanadai kollégája megállapításait.

— Hova való maga tu!ajdonképpen? — kérdezzük Dewartól.

— Torontóból! — (figyelik, milyen hamisítatlan magyarzengésű neve van ennek a kanadai városnak) — ott nőttem fel és ott végeztem tanulmányaimat!

— Tanulmányait? Hogyan? Hát maga nemcsak a sportból él? Vagy van ezenkívül más foglalkozása is?

— Jogot végeztem — vágja ki büszkén a szöke kanadai — három év múlva, ha tetszik, ügyvéd lehetek.

Franasovicí udvari miniszter lesz?

A városi adósságokat 25 százalékkal csökkentik

Bukarest, január 28.

A Lupta értesülése szerint a kormány tagjai a szinajai megheszlések során általában megállapodtak abban, hogy visszaállítják az udvari, avagy a királyi személye körüli minisztériumot, amely Ferdinánd király halálával megszűnt. Amennyiben ez az elhatározás végleges formát nyer, az új udvari miniszter Franasovicí jelenlegi közlekedésügyi miniszter lesz.

Giovanna bolgár királyné a városi látogatás alkalmával ünnepélyesen meghívta Mária anyakirálynét is Szófiába. Az anyakirályné valószínűleg februárban adja vissza a látogatást.

Az új konverziós törvényt kidolgozó különleges bizottság legközelebb kedden ül össze s akkor fog határozni a városi adósságok rendezésének kérdésében. Ugy hírlik, hogy a bizottság csak a váro-

si jelzálogtartozásokra terjeszti ki a konverziót, még pedig olyan értelemben, hogy ezeket az adósságokat 25 százalékkal csökkenti.

Több szociáldemokrata vezért szabadon engedte a Hitler-diktatúra

Berlin, január 28.

A Hitler-kormány rendeletére a különböző internálótáborokból a napokban több szociáldemokrata vezetőt bocsátottak szabadon, köztük Loebe Pált, a birodalmi gyűlés volt elnökét, Ebert volt köztársasági elnök fiát és Hildebrand volt képviselőt. A szabadlábra helyezett szociáldemokraták természetesen továbbra is felügyelet alatt maradnak.

David Dewar Kolozsváron

Hajnali beszélgetés — déli tizenkettőkor a budapesti jégkorongjátók kanadai sztárjával — Hat éves koromban kezdtem hokkizni! — mondja Dewar, akit „bőr”-nek becéznek

Kolozsvár, január 28.

A pöttöm boy, hatalmas tálcával a kezében, nesztelen léptekkel surran ki a Hotel Newyork 52-es számú szobájából. A tálcán kiürített kávéspohár dúllongzik, amiből egy-kettőre megállapítom, hogy David Dewar, a Kolozsváron vendégszereplő budapesti jégkorongjátó-csapat dédelgetett kanadai sztárja már alig-hanem ébren van, sőt meg is reggélizett. Eppen ideje, hiszen amint a szálloda haj-

jának órájáról látom, már „hajnali” 11-re jár az idő.

Benyitunk a lefüggönyözött hotelszobába, amelynek padlóján meglehetősen összevisszaságban, mondhatnánk költői rendtelenségben hevernek szanaszét a kanadai vendég cókókjai. Dewar, aki most dörzsöli csak ki szeméből a kopogtatásunkra tovatűnt álmot, elegáns kék pizsamában heverészik az ágyon. Nyájas hunyorgatással szorít kezét, kissé morcos

Szépművészeti társaság Nagyváradon

Két évvel ezelőtt alakult meg piktorokból, grafikusokból, szobrászokból. — Célja volt, a képzőművészettel szemben ellanyhult és a közönség körében uralkodó közönyt felkelteni, a komoly, tehetséges művészeknek segíteni, a megélhetést, a munkaalkalmat alátámasztani. A társaság anyagi alapját az képezte, hogy a közönség sorából mintegy hat-hét százalék havi tíz lejjel mint pártolótagok a szépművészet segítségére siettek. Ebből a lassan tartalékként összegből, úgy tervezték, hogy egy-egy festőt külföldi elinduláshoz segítenek, avagy az itthon-élők részére festéket és vásznat vásárolnak.

Pár hét múlva azonban már zavarok és viharok keletkeztek. A társaság tagjai ugyanis azonnal kifogásolni kezdték azt, hogy négyen önkényesen magukhoz ragadják a hatalmat, illetőleg a vezetést, és a többieket, leginkább a fiatalokat észre sem veszik. Többen kijelentették, hogy nem látják indokoltnak azt, hogy olyanok vezessék a Szépművészeti Társaságot, akiknek a festészet csak mellékpálya, a főfoglalkozásuk, illetőleg a megélhetésük egészen más. Kifogásolták ilyen szempontból Barát Móricot, aki antikvárius, (különben a társaság elnöke) Pozsonyi Jenőt, aki nyugalmazott postatiszt és még többeket.

Az idősebb piktorok, köztük Tibor Ernő és Macalik Alfréd kijelentették, hogy a pártoló tagoktól összegyűlt összeg nem a festők jelenlegi helyzetének feljavítására szolgál, hanem tartalékként kell arra az időre, amikor már nem fognak tudni dolgozni a szükségük lesz erre az összegre, mint rokkant segélyre.

A fiatal nagyváradi művészek véleményét jelentették be, szakítottak a társasággal, nem vettek részt többet azokon az együttes kiállításokon, amit az öregek rendeztek, hanem külön-külön rendezték meg kiállításait.

Fleischer Emőd Miklós, Földes Imre, Molnár Róza, Löwinger Leon Sándor, Grünbaum Ernő, Ványai Imre, Szabó József, Máté Imre, Móttl Román, Román Károly és még sokan a bihari művész-

SAKÉRTŐK ELŐNYBEN RÉSZESITIK,
mert selyemfinomságu feltétlenül megbízható és
higiénikus.

gárdából elszakadtak a Képzőművészeti Társaságtól, amely így kicsit furcsán viseli négy tagjával a Szépművészeti Társaság nevet.

A harc így nem annyira a művészet körül áll, mint inkább öregek és fiatalok között. Az öreg művészek között, akik a rokkantságra gondolnak és a fiatalok között, akik egyelőre dolgozni szeretnének és úgy vélik, hogy még ráérnek meghalni.

Sport

A NEMZETI LABDARUGÓBAJNOKSÁGOK

kisorsolt mérkőzéseik közül korábban a márciusiakat és áprilisiakat közzétűtük. Májusban, júniusban és júliusban a következő mérkőzések lesznek:

Május 10: Universitatea—Kinizsi Temesváron, AMTE—Brasovia Brassóban, Crisana—Venus Nagyváradon, Ripensia—Romania Kolozsváron, Glória CFR—Soimii Aradon, NAC—Unirea-Tricolor Bukarestben, Juventus—Mures Marosvásárhelyen.

Május 18: AMTE—Universitatea Kolozsváron, Crisana—Tricolor Ploestiben, Venus—CFR Bukarestben, Kinizsi—Brasovia Brassóban, Romania—Glória CFR Aradon, Mures—NAC Nagyváradon, Unirea-Tricolor—Soimii Nagy-szebenben.

Május 20: Universitatea—Tricolor Kolozsváron, Crisana—AMTE Aradon, Brasovia—Venus Brassóban, Romania—Mures Marosvásárhelyen, Glória CFR—NAC Nagyváradon, Unirea-Tricolor—Juventus Bukarestben, Soimii—Ripensia Temesváron.

Május 27: CFR—Kinizsi Bukarestben, Soimii

REUMÁK

Ischiás, Lumbago, Derékfájdalmak

Ha a SLOAN'S LINIMENT készen van, sem a reumatikus- sem az izomfájdalmak nem tudnak annak ellen állani. A SLOAN'S LINIMENT gyorsan és biztosan csillapítja a fájdalmakat. Eppen azért használják ezren meg ezren ezen a földön. Még ma vegyen egy üveggel. Használható reumák, is-

chiás, mellhúlések derékfájdalmak, ficamodások és bármilyen izomfájdalom ellen. A SLOAN'S LINIMENT használata nagyon gazdaságos: egy üveg tartalma bosszú ideig elegendő. Egy üveg ára Lei 75.—Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

A SLOAN'S LINIMENT MEGSZÜNTETI A FÁJDALMAT

—Romania Kolozsváron.
Juni 3: Kinizsi—AMTE Aradon, Juventus—Glória CFR Bukarestben.
Juni 10: CFR—Tricolor Bukarestben.
Juni 24: AMTE—CFR Aradon, Juventus—Ripensia Bukarestben.

Juli 1: Universitatea—Brasovia Brassóban, CFR—Crisana Bukarestben, Juventus—NAC Nagyváradon, Glória CFR—Ripensia Temesváron.

A BUKARESTI TENISZKLUB
JÉGKORONGÚTÓI CSIKSZEREDÁN

Csikszeredáról jelentik: A Bukarestben szerdán és csütörtökön igen szép eredménnyel szerepelt csikszeredai CSC. jégkorongútoi szombatára és vasárnapra házimérkőzésre az ottani Telefonklub csapatát költözték le. Így az ország jégkorongútoi bajnoksága szombaton és vasárnap Csikszeredán fog szerepelni. A mérkőzések iránt érthető nagy érdeklődés nyilvánul meg. — Szorosan idetartozik, hogy a Bukarestben megjelenő „Universul” című lap a többi román lapokkal egyetemben, igen nagy elismeréssel ír a CSC jégkorongútoi bukaresti szerepléséről. Cikke végén azonban nem állja meg, hogy a székesfővárosi csapatok ne harapjan. Késő iróniával jegyzi meg, hogy a csiki jégkorongútoi játék közben a pályán egymás között és a rendezőkkel magyarul érintkeztek. Fenyegő tónusban figyelmezteti a CSC-t, hogy ezt a rossz szokását hagyja el a jövőben beszéljenek egymással románul. Elvégre a román fővárosban román és nem nemzetközi csapatok játszottak bajnoki mérkőzéseket. Mondanunk

sem kell, hogy az „Universul” kirohanása igazságtalan és a sportszempontokkal nem egyeztethető össze. A CSC játékosai mind székesfővárosiak. Vannak közöttük olyanok is, akik igen keveset tudnak románul, de ha mindannyian szépen beszélnek is, éppen az „Universulnak” van a legkevesebb joga ahhoz, hogy a sportembereket anyanyelvük használatától eltiltsa, még ázszerben is, ha a mérkőzések történetesen Bukarestben bonyolódnak le.

A csiki jégkorongútoi 1:1-es bukaresti eredményével nagy cikkekből foglalkoznak a bukaresti lapok. Várárt beavagolták a román csapatba, amely a napokban indul Milánóba a világbajnoki tornára. A csikiak játékát erősen dicseri az egész fővárosi sajtó. — Bukaresti hír szerint vasárnap a Teniszkлуб kombinált igény-sége lerándul Csikszeredára.

Kanada, a jégkorongútoi őshazájának legjobb csapata, a világhírű „Saskatoon Quakers” szerepel szombaton este és vasárnap délelőtt Budapesten. A magyar csapatban játszik a Bukarestben és Kolozsváron is szerepelt Dewar, a magyarok kanadai trénera.

Bukarestben február negyedikén már kezdődik a labdarugó-szezon. Az Unirea-Tricolor játszik barátságos mérkőzést egy kombinált csapattal.

A kolozsvári cseh-román gyorskorcsolyázóversenyre már megérkeztek a cseh bajnokok, köztük Turnovszky országos bajnok, Solovjev, Maresch és Vinitzky.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25%-os engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Használt Underwood írógépek eladók. Tódor, Brassó, Kut-utca 46. 1316

Megvételre keresek 5-ös lakomabílt, kifogástalan állapotban. Ajánlatokat Törzsök Károly, Sántimbru, jud. Ciuc kérek. 1312

Állást nyer

Rendes, tiszta, németül beszélő háztartásvezető keresetk. Ajánlatokat „Megbízható” jelíggel a Kiadóba kérünk. 1295

Megyeszékhelyre 2 tagú vegesetárus uricálád megbízható mindenestől keres. Cim 1264. szám alatt a brassói kiadónak.

Egyedülálló, perfekt zsidó szakácsnő azonnali belépésre felvezet Winkler, București, Str. Pastorului 16. I. em.

Keresek azonnali belépésre engros fűszerkereskedő segédet, vidékre. „Igyekvő” jelíggel. 1271

2-3 ügyes masamódleány és tanulóleány felvételnek Wiener Chic-nél, Brassó, Str. Regele Carol 24. 1311

Suche geprüfte Kinderpflegerin, mit Jahreszeugnisse, zu einen neun Monate alten Kinde. Offerte an Adresse Lőb Izsó, Marghita, judetul Bihor.

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Zsombolyától Gyergyóig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetéseken közli.

„Novy” új rádiói tökéletesek!
„Novy” javításai megbízhatók!
„Novy” átalakításai modernnek!
„Novy” lámpái tartósak!
„Novy” alkatrészei szolidak!
„Novy” Röntgen, diathermia, magas frekvenciájú gépeket, elektro technikai műszereket, Ampere- és Voltmérőket, stb. szak szerűen javít!

„Novy” rádiólaboratórium
Brassó, Rőzsater 19. - Telefon 1—99

SZÉPÉSZETI OSZTÁLYAL

bővítettem ki nőifodrász szalonomat
Dr. Winklerné, Beck Rőzsi
(dipl. Paris Barbara Gould) vezetés alatt. Speciális modern párisi kezeléseket.

MOLNÁR ANTAL Brassó, Weiss Mihály-u. 21

Hámozott Jaffa-narancs

kapható mástól kezdve darabonként 250, 350, 4— és 5-lejes árban a Hess-gyárban.

Hogyan éljen a gyomor és bélbajos ember?

Írta: Dr. Lukács Pál főorvos.

Gyakorlati tanácsok gyomor- és bélbetegségekben szenvedők részére. Ára 78.— lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Szerkesztői üzenetek

Többeknek. Többen fordultak azzal a kérdéssel a B. L. szerkesztőségéhez, hogy a társadalombiztosító törvény végrehajtási utasításának szövegét kiadták-e már. Ezekre a kérdésekre az alábbiakat válaszolhatjuk: A társadalombiztosító törvény végrehajtási utasítása megjelent a Monitorul Oficial 1933. október 14-iki 237-ik számában s azután külön lenyomathat is, az „Editura Monitorului Oficial” sorozat 215-ik kiadványa gyanánt, „Regulamentul privitor la aplicarea legii pentru unificarea Asigurărilor Sociale” cím alatt. Akár a hivatalos lap fentnevezett száma, akár ez a külön lenyomat megszerezhető a Monitorul Oficial kiadóhivatalában. A különlenyomat ára 30 lei. A végrehajtási utasítás magyarnyelvű fordítása nem jelent meg eddig. Maga a társadalombiztosítási törvény magyar fordítása és eredeti román szövege egybekötve jelent meg. Kapható a B. L. könyvosztályában is, 35 lejes áron.

Trombozis. Szíveskedjék orvoshoz fordulni. Láthatatlanban csak általános jellegű tanácsot adhatnánk, ami esetleg többet ártana, mint használna. Ezt a felelősséget pedig nem vállalhatjuk.

Bőriparosok! Támogassátok a saját vállalatotokat. Mindennemű bőr és talp a legolcsóbb
BŐRIPAROS MESIEREK ARUCSARNOKA
R-T nál, Brassó, Rőzsater 2 szám alatt

A nagy alkalom

egyszer az évben leltárkiállítás minden cikkből.

Nedoma